

MESEKIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztet
ipart!”

Pe marginea anuarului coopetației române

Insemnătatea statisticei în viața întreprinderilor cooperative

De Dr. A. GALAN.

Anuarul coopetației române dat publicității zilele acestea dă către serviciul de statistică din Oficiul Coopetației, este primul anuar care cuprinde date despre toate organizațiile cooperative din România într-o singură.

Mai înainte de a examina într-o serie de articole viitoare diversele aspecte ale mișcării cooperative românești, astfel cum ele se desprind din bogatul material statistic pe care anuarul ni-l procură pentru intervalul anilor 1907—1934, credem potrivit să insistăm într-un articol special asupra importanței ce o prezintă statistica economică în viața economiei naționale în general și în special în viața organizațiilor cooperative.

Cooperativele fac parte din marea familie a acelor organizații economice, numite întreprinderi, a căror rol este să servească trebuințele întregii societăți moderne. De aceea, viața și rezultatele întreprinderilor economice luate în general, interesează nu numai economia privată, dar și economia națională. Iar din acest dublu interes decurge și necesitatea publicității bilanțurilor, cât și a statisticii întreprinderilor.

STATISTICA MIJLOC DE CONTROL ȘI PROPAGANDA ÎN VIAȚA ORGANIZAȚIILOR COOPERATISTE.

Activitatea întreprinderilor cooperative a căpătat în viața societății contemporane o însemnătate mereu crescândă, ca urmare a sporului salariaților în industrie și a micilor proprietari în agricultură, cât și ca rezultat al ridicării standardului lor de viață. În adevăr, în marea cea mare a acestora se găsesc societățile cooperative mediul cel mai favorabil de dezvoltare, căci pe lângă o satisfacere mai conștiințioasă a trebuințelor acestor categorii sociale cu o existență economică slabă, cooperativele aduc acestora și un spor real al venitului lor din muncă, ca rezultat al democratizării profitului, muncitorii devenind astfel proprii lor întreprinzători.

Prin urmare, din masele mari ale muncitorilor din sate și orașe își recrutează cooperativele majoritatea covârșitoare a clientelei lor. De aceea, este firesc ca singuratecele cooperative să nu poată găsi fiecare, în cerul lor restrâns de activitate, toate elementele capabile care ar avea nevoie pentru ca viața întreprinderii lor să fie condusă după toate regulile pe care le reclamă tehnica în continuă dezvoltare a întreprinderilor economice moderne și în același timp pentru a face ca să fie înțelese și respectate principiile specifice ale societăților cooperative. De aceea devine necesară asocierea cooperativeelor însăși, prin mijlocirea federațiilor, nu numai în interesul operațiunilor lor economice, dar și pentru o mai bună îndrumare a lor.

Ori marea operă de propagandă și îndrumare a organizațiilor cooperative, pe care o întreprinde în toate țările federale de cooperative n'ar fi cu putință dacă ele n'ar fi puse în măsură să cunoască cât mai complet și mai adânc activitatea și situația întreprinderilor afi-

liate lor. Dar această informare, pe bază de date certe, nu devine posibilă decât cu concursul unei contabilități și a unei statistici regulate, ținute și numai prin utilizarea formularelor de bilanț-tip, concentrate și date publicității prin mijlocirea anuarelor periodice.

Astfel, toți cei interesați la bunul mers al coopetației, pot examina în deplină cunoștință de cauză situația și diversele aspecte ale singuratecelor cooperative cât și mișcării cooperative în general, făcând criticile necesare și propunând soluții potrivite. Aceasta se face cu prilejul inspecțiilor la sediul cooperativeelor prin mijlocirea adunărilor generale, a congreselor, a presei și a celorlalte publicații cooperative.

REZULTATELE FAVORABILE OBTINUTE ÎNAINTE DE RĂZBOI PE URMA PUBLICĂRII PERIODICE A ANUARELOR COOPERATIVE.

Înainte de război s'a recunoscut însemnătatea publicării de date statistice din primul moment ce ministerul școalelor, de sub conducerea lui Haret, a luat contact cu mișcarea cooperative. Și astfel în anii 1901 și 1902, acesta, prin mijlocirea delegatului său d. Dumitrescu-Bumbești, face să se publice primele două anuare ale băncilor populare sătești.

Prin legea din Martie 1903, odată cu legiferarea băncilor populare, se înființează și casa lor centrală care, avea să aibă dreptul de control asupra întregii mișcări. De la început, această instituție a acordat toată importanța cuvenită ținerii unei contabilități pe baze științifice și a procedat la întocmirea de formulare de bilanț-tip, care anual erau verificate de agenții de control. Pe baza acestora s'au întocmit anuarele generale ale băncilor populare din anii 1904, 1905 și 1906, când director al instituției centrale era I. Duca.

Începând din anul 1906, datorită colaborării d-lui I. Răducanu, se sistematizează și mai mult statistica cooperative, formulare de bilanț-tip completându-se cu anumite chestionare și în același timp anuarele se extind și la cooperativele de consum și producție, acestea apărând regulat anual până în 1913.

Astfel vedem că metoda bilanțului-tip a intrat în uzul coopetației românești din inițiativa instituției lor centrale, care a înlocuit obligația publicității bilanțului prin Monitorul Oficial, prin publicarea anuarelor cooperative.

Folosile ce au rezultat în această epocă pentru coopetația română pe urma publicării regulate de date statistice sunt prețioase.

În adevăr, prin mijlocirea concentrării și publicării datelor statistice s'a putut cunoaște cu precizie și la epoci regulate întreaga situație și mișcarea cooperativeelor românești. În același timp, s'a avut la dispoziție, în afară de un mijloc sigur de informație, un puternic organ de propagandă pozitivă în favoarea acestei mișcări, făcându-se dovada nediscutată a progreselor realizate și a foloselor aduse clasei țărănești. Pe aceeași cale s'a putut exercita asupra întregii

mișcări și un control obiectiv din afară, controlul oamenilor de știință și al oamenilor politici cu răspundere. Aceștia au fost puși astfel în măsură să atragă atenția conducătorilor responsabili asupra neajunsurilor organizației, astfel să influențeze favorabil și adânc politica de tutelare luminată pe care vechea centrală a exercitat-o asupra mișcării dinainte de război.

În această privință este de ajuns să amintim câteva fapte certe. I. G. Duca pe baza datelor din anuarul dela 1901 se documentează și constată în lucrarea sa dela 1902 scăderile majorității băncilor populare dinainte de 1903 și astfel îl va pune în măsură să știe ce are de făcut din primul moment când vine la conducerea Casei Centrale. Pe baza aceluiași izvoare ulterioare Haret însuși poate scrie la 1905 despre camătă care se practică în unele cazuri prin băncile populare chiar de către luminătorii satelor, și să ceară măsuri de îndreptare.

În aceeași ordine de idei în congresele dela 1909 în fața oficialității un preot Tudorache dela Bacău putea mănturisi că și sub haina preoțească se ascunde specula, iar d. V. Madgearu la 1910 pe baza aceluiași date statistice, avea să constate structura capitalistă a băncilor populare.

NEAJUNSURILE REZULTATE DIN NEPUBLICAREA DATELOR STATISTICE DUPĂ RĂZBOIU.

După războiu, practica publicării anuarelor, suspendată în 1913, avea să fie reluată numai în 1918, când Centrala Băncilor Populare publică un prim anuar, dar cu date incomplete și unul similar în 1927, în interval publicându-se dări de seamă restrânse.

Nu mai pentru anul 1919 se publică un anuar complet, care este la înălțimea celor dinainte de războiu, dar cu date privitoare numai la băncile populare.

Pentru cooperativele de producție și consum se întocmește un singur anuar pe 1921, dar care n'a fost dat publicității. În schimb s'au publicat anuare regulate până în 1927 pentru obștiile și cooperativele agricole.

Prin urmare după război asistăm aproape la dispariția anuarelor cooperative, cât și la scăderea vădită a importanței dată metodei statistice ca mijloc de îndrumare a coopetației de informare și de îndrumare a coopetației și a diverselor cercuri interesate la propășirea ei.

Lipsa unor informații periodice asupra situației mișcării, rezultând din nepublicarea anuarelor statistice, paralel cu lipsa congreselor cooperative, după războiu, sunt două cauze principale care au contribuit la izolarea dusă până la rivalitate între diversele organizațiuni cooperative, efecte care la rândul lor au contribuit și ele într-o largă măsură la regresul forțelor morale și materiale ale mișcării, contrastând în mod izbitor cu dezvoltarea ei în suprafață, care nu însemna decât o adevărată inflație cooperative.

În adevăr, necunoscându-se exact și la timp realitățile din mișcare s'au ignorat multe lipsuri sau existența lor s'a atribuit altor cauze decât celor adevărate. Astfel, s'a putut răspândi ideea falsă asupra situațiilor din mișcare, s'au preconizat soluții unilaterale, ori s'au lăsat lucrurile în voia lor, în loc de a se fi luat la vreme măsurile cele mai potrivite în cunoștința adevăratei cauze.

Și pentru a ilustra mai bine adevărul acestor spuse, să enunțăm numai câteva din scăderile constatate în funcționarea coopetației românești după războiu, scăderi cari în mare parte

„Nem lehet egyedül az adófizetők zsebéből fedezni a hiányokat“ . . .

Az Adeverul írja:

Antonescu pénzügyminiszter részletes nyilatkozatot adott a folyó költségvetési év első öt hónapjának állami bevételeire vonatkozóan. Április 1-től — a költségvetési év kezdetétől — augusztus 31-ig az állami bevételek 9894 millió lejre emelkedtek, amiből 9249 milliót költöttek s így 659 millió lej felesleg maradt. Ebből 231 milliót a költségvetés rendes kiadási teteleire s 393 milliót hadfelszerelésre kell fordítani. Az eredmény kedvezőnek mondható. 1808 millióval többet vettél be az állampénztár, mint tavaly ugyanezen idő alatt. A bevételek tehát emelkedőben vannak. Lássuk azonban, honnan áll elő ez az emelkedés? A szigorú adóbehajtásokból, új kivételekből, rendkívüli források igénybevételeiből, melyek mind a lakosság vállán nyugsznak. A pénzügyminiszter az egész pénzügyi személyzetet mozgósította, nem mutatott semmi engedékenységet az állampolgárokkal szemben. Azt mondja, hogy az új kivételek folytán most fog igazán látszani a behajtások jó eredménye. Elfelejtii azonban a miniszter, hogy a legjobb eset sem jelent sokat. Nem lehet egyedül az adófizetők zsebéből fedezni a hiányokat. Az országos kereskedelmet és ipart kell rendbehozni, ez nyújt egyedül reményt az állami költségvetés egyensúlyának biztosítására. Jorga mondta valamikor: „Mindig megborzaszt, amikor hallom, hogy jól megy az ország pénzügyeinek. Pusztulnak az iparvállalatok, leszegényednek az emberek, üresek a lakások, nincs szerszámuk az iparosoknak. Ettől a helyzettől nem lehet sokat várni. Jobbnak találok a rossz számításokat és az egészséges állapotokat, mint jó számításokat és alapján tönkretett országunkat“. Gondolkozzanak ezen lassú azok, akik fokozzák az adóbehajtásokat.

SAKKRITIKA.

- Mit szól az új boromhoz? — kérdezi a népszerű vendéglős egyik törzsvendégétől.
- Kitudó, de egy kis baj van vele.
- Hogy-hogy?
- Víznek boros, bornak vizes.

Kulturpalotává alakíttatja Timisoara város a Ferdinand szállót.

Timisoara város vezetősége bizottságot küldött ki annak tanulmányozására, hogy a Ferdinand nagyszállót át lehet-e alakítani kulturpalotának. A szálló a város tulajdona és a színház is benne van, de a bérlő, Nicolau Avram szenátor, a román színtársulat vezetője, most is tetemes összeggel tartozik és szerződése szeptember végével lejár. A szálloda emellett már nem igen felel meg a kor követelményeinek, átalakítása sokba kerülne és különben is a városban már két új szálloda építése folyik. Valószínű, hogy megvalósítják azt a tervet, hogy a szállodát kulturpalotává alakítják át, ahova elhelyeznék a muzeumot, a városi könyvtárt és a zenédét.

DER GRUND.

- Wie kommt es, dass es viel mehr Autofahrer als Eisenbahnfahrer gibt?
- Haben Sie jetzt gehört, dass ein Heizer den Lokomotivführer küsste?

Az alkalmazottnak az a kijelentése, hogy állását ott akarja hagyni, nem jelent felmondást.

Az alábbi munkaügyi jogesetben az első foku bíróság nem állapított meg egyik fél részéről sem a munkatörvény 79-ik szakaszának 3-ik bekezdésében foglalt súlyosabb mulasztást, csupán azt a körülményt állapította meg, hogy felperes alkalmazott alperes munkaadóhoz intézett levelében ohaját nyilatkoztatta, hogy mielőbb szeretné elhagyni szolgálatát. A másodfoku ítélet szerint az elsőfoku bíróság akkor, amikor ezt a levélbeli kijelentést felmondásnak minősítette, helytelenül határozott. A 73. és 79. ill. 93. szakaszok világos megsértésével állapította meg, hogy felperesnek ezen levélben hangoztatott kívánsága egyenértékű lenne a felmondással és a felmondási jogról való önkéntes lemondással és hogy ennek következtében nem illetné meg felperest a felmondási időre járó fizetés, holott hasonló joglemondás fenthivatolt törvényszakaszok szerint semmis. (A timisoarai tábla III. szekciójának 4487—934. sz. határozata).

Hadjárat a gummibocskor ellen

Megmozdult Románia bőrfeldolgozó iparossága.

A hazai piacra ujabban bevonult gummibocskor azonkívül, hogy az egészségre ártalmas, veszélyezteteti nemcsak az ország bőriparát, hanem a bőr feldolgozásával foglalkozó összes iparágakat. A mozgalom, amelyet az ügyben a Romániai Kisiparosok Országos Szövetsége indított, már visszhangot keltett az egész országban. Eddig már Ploestiben, Brailaban, Cernautiban, Craiovan, Aradon, Timisoaran, voltak tiltakozó nagygyűlések a gummibocskor ellen, amely veszéllyel fenyegeti a bőr, talp és cipőgyárakat és ki akarja venni a szájából a falatot a kisiparosoknak is.

A gummibocskor bevonulása néhány jó összeköttetéssel rendelkező cégnek milliók hasznát jelent, ugyanannyi kárt magának az államnak és az ország dolgozóinak. Ha a gummibocskor kiszorítja a bőriparat, akkor állattenyésztésünk visszafejlődik, a bőrfeldolgozó iparban foglalkoztatott többezer munkás és kisiparos pedig koldusbotra jut. Az állam közel egymilliárdos adóbevételről esik el és ebből azoknak a gyarmatoknak rabszolgatartói huznak hasznát, akik rabszolga munkával gummi-ültetvényeket tartanak fenn.

Nyugat-Európa, ahová a gummibocskor először vonult be, már eredményesen lefolytatta a harcot és a nyugateurópai országokból ki is szorult a gummibocskor. Nálunk csak most kezd terjeszkedni és ha tért hódít, nagy veszedelemnek számíthat belőle.

A cluji ipartestület bőr- és cipőipari szakosztálya már eddig több ülésen foglalkozott ezzel a kérdéssel és azt minden oldalról megvitatta, arra a meggyőződésre jutott, hogy a megindult országos mozgalmat az egész ország területén folytatni kell. E cél érdekében jövő hó elején országos tiltakozó nagygyűlés lesz Clujon. Ezen a nagygyűlésen nemcsak Ardeal és Banat timár-, cipész- és csizmadiaiparosai, hanem az ország különböző területeiről, a kevésbé érdekelt talp, bőr és cipőgyárak is résztvesznek. E nagygyűlés után november hó folyamán egyidőben Bucurestiben és az ország összes városaiban lesz egy nagy tiltakozó gyűlés, amellyel arra fogják kényszeríteni a kormányt, hogy a gummibocskor gyártását és terjesztését tiltsa be.

Október 15-én és 16-án országos vendégipari nagygyűlés lesz Sibiuban

Az aredali és banati vendéglős iparosok jövő hó 15. és 16-án Sibiuban országos nagygyűlésre gyűlnek össze, hogy a vendégipari szakma sérelmeit feltárják és azok orvoslását követeljék. A nagygyűlésen részt vesz Ardeal és Banat minden városának vendégipari szakmája is. Az előkészítő bizottság élén Fändrich Zoltán, szövetségi elnökkel és Gründisch Adolf, sibiui szövetségi elnökkel a gyűlés sikere érdekében nagy buzgalommal fáradozik.

A nagygyűlés foglalkozni fog a szakma minden sérelmével, elsősorban a népjóléti miniszter rendelkezésével, melyben a szórakoztató kártyajátékokat a kávéházakból kitiltotta.

Egyidejűleg a klubok elszaporodása ellen is

tiltakozni fog a nagygyűlés, ami a kávéházakat végromlásba döntötte.

Napirendre van tűzve a vendégipari szakmának az idegenforgalmi mozgalomba való bekapcsolódása, a női munkaerőknek a vendégiparban való foglalkoztatása, a pincérek munkaszerződésének egységesítése, az alkoholmonopólium megszüntetése, az új ipartörvény tervezetének megvitatása, a kereskedők tanácsával való szorosabb együttműködés és még sok más szakmai kérdés, amelyek a vendéglősöket és kávéház-tulajdonosokat közvetlenül érdeklik.

A nagygyűlés rendező bizottsága komoly ígéretet kapott arra, hogy a gyűlésen a kormány képviselője is jelen lesz, hogy a panaszokat meghallgassa.

Emelkedtek a husárok Aradon

A husneműek terén az aradi ármegállapító bizottság elfogadta az erre vonatkozó előterjesztéseket és a sertéshus, a zsir, háj és a szalonnaféléknél érzékenyen jelentkező árdragulás háramlik a közönségre.

Az ármegállapító bizottság ugyanis a héten tartotta meg rendes havi ülését, amelyen Tomits Pál, mint a husiparosok megbizottja előadta, hogy a sertéshus élősúlyáért kilonként 18—24, az exportsertésért pedig 28 leit is elkérnek, kérte tehát a zsirnak kilonként 6, a husnak pedig 2 leiel való áremelését. A Kereskedelmi Kamara részéről Seracu Ioan titkár bejelentette, hogy a Kamara maga is észleli az árak emelését, a husiparosok kívánságát teljesen méltányosnak látja. Ezzel szemben Detesan Ioan rendőrkomiszár, mint a fogyasztó közönség megbizottja tiltakozott mindennemű áremelés ellen, mivel a husiparosok a sertés jelentős részét sonka, kolbász és felvágott felékben értékesítik, amire nem vonatkozik az ármegállapítás és ezeket az árakat tetszés szerint értékesíthetik.

Végül Iac Eugen gazdasági tanácsos a maga részéről a következő indítványt tette.

Emeljék fel az első osztályu sertéshus árát 28—30 leire, a másodosztályu sertéshust pedig 25-ről 27 leire. A zsir áránál nem javasolta a kért hat leies áremelést, hanem csak négyet, vagyis javasolta, hogy a zsir új ára kilonként 34 lei helyett 38 lei legyen, ugyancsak négy leies emelést indítványozott a szalonnánál (26 leiről 30 leire) és a hájnal (30 leiről 34 leire).

Tomits Pál följánlotta, hogy végezzen a város a husiparosok költségére próbavágatást és ekkor meggyőződhetik a kérés jogoságáról. Ezt a város el is végzi.

SCOTIANUL IN CALATORIE.

Un scofian pleacă la băi.

La casa de bilete, casierul îi cere 17 shilingi pentru un bilet dus și întors.

— Dus și întorsă face scofianul. Dar dacă trenul deraiază și eu mor?

Kártalanítás a ki nem vett évi szabadságért.

A munkatörvény 49-ik §-ának megfelelően a szabadságidő évenként jár, tehát feltétele, hogy legalább egy megszolgált esztendeje legyen az alkalmazottnak, ha azonban a szolgálati viszony a naptári év folyamán szűnik meg (mely után a végrehajtási utasítás 50-ik §-a szerint szabadság jár) anélkül, hogy az alkalmazott a szabadságidejét kivette volna, akkor az alkalmazottnak joga van az 50-ik §. szerinti, de csak egyszeres és aránylagos kártalanításhoz, amely összeggel a munkaadó jogalap nélkül gazdagodnék, ha nem fizetné ki.

A munkaadó nem kötelezhető arra, hogy ezen kártalanítást kétszeresen fizesse, mert nem hibáztatható kötelességmulasztásban, ha az alkalmazott az év folyamán lépett ki a szolgálatból. (Timisoarai munkabíróság 1934. IV. 17-én kelt 103 sz. ítélete.)

DIE GESCHICHTE.

— Habe ich dir die Geschichte schon erzählt?

— Ist sie lustig?

— Ja!

— Dann hast du sie mir noch nicht erzählt.

Világkonverzióra volna szükség

Irtta: ZIMA TIBOR.

Charles Rist tanár, aki néhány éven át a Banca Nationala pénzügyi szakértője volt s akinek utasításai szerint hajtották végre nálunk a lei stabilizálását, most a francia kormány pénzügyi tanácsadója. Laval kormányának megalkotása alkalmával a pénzügyi tárcát ajánlotta fel a tudós professornak, ő azonban nem vállalta a kitüntető megbízatást és megelégedett azzal, hogy az anonim tanácsadó szerepét játssza az országmenő kormányban. Azóta Franciaországban is rendelet-törvényekkel igyekeznek a gazdasági és pénzügyi válság hatását távol tartani a francia valuta és a francia gazdasági élet területétől. Néhány száz ilyen rendelet látott már napvilágot — nagyobbik részüket mi már régóta ismerjük — fizetésleszállításokról, áldozati adókról, új állami illetékekről, az adók fokozottabb behajtásáról, a tisztviselők létszámának csökkentéséről s mindazokról a pénzügyi rendszabályokról, amelyek nálunk a konverzióban csúcsosodtak ki anélkül, hogy a krízist megszüntették, vagy enyhítették volna.

Franciaország az európai országok közül legtovább élvezte a háború utáni konjunktúra éveit, legtovább tudta távol tartani magát a krízis pusztító hatásait s így ott most folynak a kísérletezések, amelyeken mi már nagyrészt áttestünk. Persze, hogy Franciaországban sem lett szinig tejfel a világ azóta, hogy a rendeletet százai korlátozzák a dolgok természetes menetét, emeljük a közterheket leszállítják az igényeket és fokozott áldozatokra kényszerítik a polgárságot. Bevallja ezt maga Rist professzor is, aki érdekes tanulmányt tett közzé egy rövid előszóban, amelyet a „La France Economique en 1934.” elé írt. Azt mondja e munkájában az állampénzügyek világhírű szakértője, hogy a kormány intézkedései, amelyekkel az állami költségvetés felbillent egyensúlyát helyreállítani igyekszik, legyenek azok még oly drasztikusak is, nem oldják meg a válságot. Még átmeneti intézkedésként is értékelenek, mert mielőtt az állam kevesebbet költ s az emberek kevesebbet keresnek, a deficit növekedni és kisebbedni fog s a probléma újra jelentkezik súlyosabb kiadásban. Ch. Rist a bajok forrását a francia valuta magas vásárlóképestségében látja, abban a különbségben, amely a pénz belföldi és a külföldi vásárlóképesége között van. Amióta az angol font árfolyama leszűkült, a francia frank olyan drága lett, hogy elvesztette versenyképességét. Ezen a helyzeten talán segítene az áruforgalom szabadságának visszaállítása, de aki ma ezt kívánja, azt esztelen álmodozónak tartanák, gazdasági defláció nélkül azonban a francia árnívó és a külföldi árnívó közötti különbséget nem lehet megszüntetni — hacsak valamennyi állam vissza nem tér a stabilizációra.

Rist professzor azonban elismeri, hogy még ez sem volna egészen biztos orvosság, mert a válság mindaddig nem enyhülhet, amíg az adóságot terhét az egész világon le nem szállítják valamilyen erőszakos operációval. A világ minden állama erején felüli tartozások súlya alatt nyög, de ugyanez a megállapítás érvényes a magánemberekre is. Husz év óta, de különösen éreztetően a háború óta úgy megnövekedtek a fizetési kötelezettségek hogy mindenki: állam is, magángazdaságok is ennek nyomása alatt nyögnek. A tőke kiverkedte magának a kötelezettségek tulságos respektálását, holott vannak időpontok és korszakok, amikor a szükség parancsol és nem a jog. A szerződés szentség — normális időben. Vannak azonban korszakok, amikor a szükség törvényt bont. A kölcsönszerződéseket a krízis maga felmondja, mert az adós képtelenné lesz fizetni és nincs az a végrehajtó erő, amelyik pénzt tudna kicsavarni ott, ahol pénz nincs. Rist szerint vannak idők — és ezek vissza-visszatérnek a történelem során — amikor a tőke súlya elviselhetetlen a munka számára s most megint ilyen korszakba jutottunk. A francia professzor nem parancsolhat az egész világnak, de a Laval-kormányt az ajánlja, hogy ne ijedjen meg a köz- és magánterhek radikális leszállításától még ha ez szerzett jogokat sértene is.

Mindeneszt jelent, hogy egy világkonverzióra volna szükség a világ-krízis megszüntetésére. Konverzióra az országhatárokon belül és

Napról-napra nő az áruhiány...

Nemcsak a vámnehézségek, hanem a vagonhiány is fokozza a helyzet tarthatatlanságát.

Interveniál a bucarestii iparkamara...

Az iparkamarákat a kereskedők elárasztják kérelmekkel és panaszkodással a behozatal nehézségei miatt. Az üzletek raktárai egyre jobban kimerülnek nemcsak külföldi cikkekben, de hazai gyártmányokban is, mert a nyersanyagok behozatalának sok nehézsége következtében a hazai gyárak sem tudnak olyan tempóban dolgozni, ahogy a kereslet megkívánja. Az áruhiánynak legfőbb oka természetesen az import sokféle akadály, amelyek napról-napra szaporodnak. Nem is beszélve arról, hogy a minisztérium állandóan lecsökkenti a behozatali kontingenseket, az árubehozatalnak egyéb akadályai is keletkeznek. Így például a fővámgazgatóság legutóbb elrendelte, hogy

a határállomásokra megérkezett külföldi árukiutdemények csak abban az esetben vámolandók el, ha az importőr behozatali engedélyre arra az árumennyiségre szól, amely a vámhoz beérkezett.

A kereskedő nem rendelhet meg mindig pontosan annyi árut, mint amennyire behozatali engedélyt kapott. Mások az eladási egységek s így sűrűn megtörténik, hogy a vámhoz érkezett árut több import-engedéllyel hozzák be.

Azt is elrendelte a vám, hogy

a külföldről érkezett áruk nem irathatók át más névre, mint amelyre beérkeztek.

Ha eddig A. kereskedőnek kevesebb áru behozatalára volt engedélyje, mint amennyi áruja jött, viszont B. kereskedőnek behozatali engedélyje volt, de árut még nem rendelt, A. átadhatta a többletet B.-nek. Ezt a jövőben nem engedi meg a vám. A többlet-árut tehát

vissza kell küldeni a legközelebbi határállomásra, ott újra feladni B. kereskedő címére s úgy elvámoltatni.

Felesleges költségeskedés, idő- és pénz-vesztés, mert hiszen majdnem mindegy, hogy az árut Curtici-on, vagy Löksházán írják át más átvevő címére. Ezek a jól át nem gondolt intézkedések csak nehezebbé teszik az áru behozatalát, szaporítják a költségeket és drágábbá teszik az árut anélkül, hogy bár-

kinek bármilyen haszna lenne a rendelkezés foganatosításából.

A megélénkült gabonaexportkampány következtében belföldön óriási vagonhiány uralkodik, ami lehetetlenné teszi azt, hogy a szállítók idejében eleget tehessenek kötelezettségeiknek. Egyes állomásokon a CFR csak 3—4 hétre a kérés beadása után utalja ki a szükséges vagon. A vagonhiány következtében a fűrészaruk és egyéb áruk exportja majdnem teljesen megakadt Magyarországon és Németországon felé.

Az exportőrök az elmúlt héten küldött-ségileg kérték Tabacovici elnöktől a vagonhiány megszüntetését. Tabacovici, a CFR elnöke, megígérte, hogy a helyzeten lehetőség szerint segíteni fog.

Erre annál nagyobb szükség van, mert külkereskedelmi rendszerünkben a behozatal az előzetesen teljesített kivittől van függővé téve,

ha tehát a kivitel vagonhiány miatt nehezen megy, a behozatal lehetetlenné válik.

A Banca Nationala is egy új rendelkezéssel jött: a mai napon úgy intézkedett, hogy az áru mindaddig nem továbbítható külföldre, amíg az exportőr a kiviteli deklarációba be nem írta a vagonok számát és jelét is. Az exportőrök szerint

ez a rendelkezés napokig vesztéglésre készíti a megrakott vagonokat

s így azt kérték, hogy engedjék meg a vagonok számának a kivittől számított 10 napon belül való bejelentését.

Mindezek bizonyára helyénvaló és indokolt rendszabályok lehetnek, de növelik az áruforgalom százféle nehézségeit, ezerféle akadályt és előidézik azt, hogy a behozatal nagymértű csökkenése következtében beálljon az áruhiány, ami aztán drágaságot okoz, mert változatlan kereslet mellett a kínálat leszűkült. Egyelőre az áremelkedések még nem mutatkoznak, de a kereskedők jónak látták a bucarestii Kamarát sürgős intervencióra kérni, mert a raktárak kiürödése nyomán az árak emelkedése elkerülhetetlenné lesz.

Sztrájk nélkül kötöttek kollektívszerződést a targumuresi szabók

A targumuresi szabóiparosok kollektív szerződése folyó hó 15-én lejárt. Két napi tárgyalás után a munkások vezetőivel és a munkaügyi inspektor bevonásával a targumuresi mesterek a következő feltételekkel egy évre megújították a régi szerződést.

A magasabb órabéreket 15 lejről 16.50 lejre, 12.50 lejről 13.75 lejre, azaz tíz százalékkal, az alacsonyabb órabéreket 1 lejvel emelték. A munkaadók a munkások kérésére elfogadták a félévi piaci árak vizsgálatát, úgy, hogy 4 százaléknál magasabb drágulás esetén az órabérek a drágulás százaléka arányában emelkednek.

Ugy a munkaadóknál, mint a munkásoknál meg volt a hajlandóság a megegyezésre, ami egy sztrájk esetén csak elmérgesedett volna s így jobbnak látták a munkaadók vezetői áldozat árán is a sztrájkot elkerülni.

kívül, belföldi és nemzetközi értelemben. „Az egész világot összeomlással fenyegeti a sok adóság és ezeknek ma elviselhetetlen terhe” — mondja a professzor, ettől meg kell szabadulni

VISUL SCOTIANULUI.

Un scoțian visează că dă un banchet, cu şampanie, icre negre, ficat de găscă, trufe, etc.
— Şi pe urmă? întrebă cineva care ascultase acest vis.

— Pe urmă? La deşteptare scoțianul s'a spânzurat.

PLEN PUVOAR.

Pityu haragos kedvében van, mert mami „árulkodott” és papa „ok nélkül” megfenyítette. Mami kedvébe akar járni és beszélgetni próbál vele.

— Mit szólnál hozzá, Pityu, ha kis testvérkéd születne?

— Semmit, hagyjatok békét.

— De mégis, kis hugocskát szeretnél jobban, vagy kis öcsikét?

— Csínáljatok, amit akartok, — kiabál Pityu, — de nekem hagyjatok békét.

IM TIERGARTEN.

„... wenn diese Tiger sprechen könnten!”
„Dann würden sie sagen: „Sie haben sich geirrt, Gnaedigste, wir sind Leoparden!”

inkább törvényes formák között, mint egy nagy összeomlás vagy egy forradalmi gesztus révén. Ristnek igaza van. De amit ő ajánl, az maga is forradalmi mozdulat.

ar fi fost puse în evidenţă prin publicarea periodică de date statistice complete.

Astfel băncile populare au practicat o politică greşită a dobânzilor în perioada inflaţiei, ceea ce a determinat capitalurile dela sate să evadeze spre băncile comerciale, timp în care federalesle şi centralele au pompat fonduri dela stat şi Banca Naţională, izolându-se prin aceasta de restul mişcării. De asemenea în aceste instituţii s'au concentrat împrumuturi mari în mâni puţine, fără ca forurile competente să se fi putut sesiza la vreme de gravitatea şi adâncimea problemei.

Pretutindeni în organizaţiile de sus ca şi la cele de jos, au crescut neconţinut cheltuielile de regie şi paralel s'a dezvoltat birocratismul şi politicianismul pe când chiar în cercurile politice serioase se vorbea despre o strălucită dezvoltare a mişcării cooperative, ceea ce în realitate nu era decât o iluzie constituind de fapt o inflaţie. De asemeni, din acelaşi cauză, nu s'a pus în lumină pericolul creaţiunilor artificiale, şi a multor abuzuri, care între altele aveau drept cauză şi lipsa unui control preventiv suficient, timp în care se dezvoltă controlul represiv şi se înmulţeau dosarele de contencios, cu toate că veniturile federaleslor şi centralelor erau în continuă creştere.

Lipsa unor date statistice complete publicate regulat au fost sâmite de oamenii politici cari au voit să legitimizeze în cooperatie şi de aceea toate legiurile cooperative după război s'au resimţit adânc pe urma acestor lipsuri şi de aici a rezultat în multe cazuri improvizarea soluţiilor.

Lipsa de atenţie dată datelor statistice, trebuie s'o atribuim şi legiuitorului cooperatist care n'a reglementat în consecinţă, ignorând că această este o problemă de interes general.

Prin ultima legiuire cooperatistă, pe lângă Casa Centrală a Cooperatiei s'a înfiinţat o direcţie specială de studii documentare şi statistică şi s'a dat în atribuţiile consiliului superior şi organizarea statistice.

Totodată, consiliul superior este îndatorat de lege ca anual să facă către Adunarea generală a Casei centrale a Cooperatiei, un raport documentat asupra situaţiei şi activităţii pe anul expirat a organizaţiilor cooperative de toate gradele, din punctul de vedere al intereselor generale ale mişcării (art. 139).

Să nădăjduim că, pentru o documentare cât mai completă a acestui raport către Adunarea generală, concentrării şi publicării periodice a datelor statistice va constitui cel mai puternic izvor de informaţii sigure, alături de rapoartele organelor de inspecţie, de altminteri cum era şi prevăzut în art. 111, aliniatul d. al actualei legi, în forma primă în care ea trecuse la Senat.

„Erdekes megállapításra jutottunk“ . . .

A Dreptatea írja:

Erdekes megállapításra jutottunk tegnap. Egy taxit akartunk fogadni Bucureştiben s feltűnően sokat kellett várunk, míg a sofőr a gépet mozgásba hozta. Midőn szemrehányást tettünk, gunyosan megjegyeztük: — Talán az érdekli, miről beszéltünk egymással? A sofőr vállát yonta és kihívóan válaszolta: „En sofőr és titkosrendőr is vagyok! Sok személyt letartóztattam már azok közül, akiket kocsimon szállítottam!” Úgyelni kell ezekre az alakokra.

IMA.

Kató és Pöszi sorsjegyet kaptak ajándékba apukától, aki azt mondta nekik, hogy imádkozzanak minden nap, mert ha szorgalmasan imádkoznak, a sorsjegy nyerni fog és nekik sok pénzük lesz.

Egy napon bemegy apu a gyermekszobába és látja, hogy a két gyerek úgy el van merülve egy közös könyv olvasásába, hogy még a fülük se látszik ki belőle.

— Mit olvastok? — kérdezi.

— Imádkozunk a mama imakönyvéből.

— És milyen imát?

— Azt, hogy „Gebet für Kinderlose“.

Utólag is kérheti a hitelező a csődösszeg felemelését az új törvényjavaslat szerint, hogyha közben az adós „jó” lett a tartozásra

Mint értesülünk, a kormány jogászokból álló szakbizottságot nevezett ki a kereskedelmi törvény unifikálására s ez a bizottság hónapok óta dolgozik a nagy munkán, amelynek terjedelménél csak a jelentősége nagyobb, amellyel gazdasági életünkre bír. A szakértők elkészültek a kényszeregyezség és a csőd reformját tartalmazó törvénytervezettel s azt bemutatták az igazságügyminiszternek. A reform tervezete már a minisztertanács előtt is megfordult, amely magáévá tette a javaslatot és elhatározta, hogy még az őszi parlamenti ülészakban megszavaztatja azt a törvényhozás mindkét házával.

A csődre és a kényszeregyezség reformjára vonatkozó javaslat 400 oldalas mű és négy részből áll:

Az első rész a csőddel és a csőd-eljárással, a második a kényszeregyezség reformjával,

a harmadik az ezzel kapcsolatos vétségekkel és büncselekményekkel foglalkozik, a negyedik pedig az átmeneti intézkedéseket tartalmazza.

Legradikálisabb és legnagyobb jelentőségű újítása a reformnak

a csődbe jutott kereskedő rehabilitálása a „csőd utáni egyezség” útján.

A javaslat 159. szakasza értelmében a csőd-bejutott közadósnak joga van bármikor a verifikálási jegyzőkönyv lezárása után egyezségre javaslatot tenni a hitelezőknek. Az ajánlatot a bírósághoz kell benyújtani, feltüntetni abban a felajánlott egyezségi kvótát, ennek garanciáit, a hitelezők névjegyzékét és a fizetési határidőket.

A felajánlott kvóta a követelések 40 százalékánál kisebb nem lehet.

Az ajánlat benyújtása felfüggeszti a csődvagyron likvidálását s a bíró ennek nyomán összehívja a hitelezőket, akik szótöbbséggel döntenek az ajánlat elfogadásáról vagy elutasításáról.

A határozat hozatalánál képviselve kell lennie a hitelezők háromnegyed részének.

Az új törvény lényegesen nehezebbé teszi a kényszeregyezséget, mint eddig volt.

Sem öt évre, sem 40 százalékos kvótával nem lehet kényszeregyezségre folyamodni.

A 210. szakasz szerint „a felajánlott kvóta 50 százaléknál kevesebb nem lehet, a törlesztési határidő pedig két évnél hosszabb nem lehet”. A reform tervezete módot ad a hitelezőknek arra, hogy bármikor

utólag is kérhessék a kvóta felemelését, sőt a teljes összegű fizetéseket is, ha arról győződtek meg, hogy a közadós tartozásainak teljes kiegyenlítésére képes.

Ez a szakasz a dolózus kényszeregyezségi kérelmeknek akarja elejét venni s teljesen igazságos. Valóban nem méltányos, hogy a közadós a hitelezői terhére gazdagodjék, ha abban a helyzetben van, hogy tartozásait kifizetni képes.

A javaslat szerzett jogokat nem érint, a kik tehát a jelenleg érvényben lévő törvény alapján kötöttek kényszeregyezséget, annak feltételei változatlanok maradnak.

Békés megegyezéssel fejeződött be a targumuresi asztalossztrájk

Mint a napilapok közölték, a targumuresi asztalossztrájk nyolc hétig tartó tárgyalás után befejeződött. A megegyezés főbb pontjait alábbiakban adjuk:

1. A kollektív szerződés tartama 1935. szept. 11-től 1937. május 1-ig.

2. Heti munkaidő 48 óra.

3. Tulórának csak a heti 48 órán felüli idő számítható.

4. Városon kívüli munkánál a munkás fizetésén kívül teljes ellátást kap. Munkaidőben történő utazást rendes, munkaidőn kívüli utazást 50 százalékos órabérrel fizeti a munkaadó.

5. 1936. május 1-től kezdődőleg ajtó- és ablakszerelési munkánál, ha az hét napon túl terjed, 5 százalékos órabér jár.

6. Munkahány esetén a munkások egy része legfeljebb 4 hetes kényszerszabadságra küldhető.

7. Tanoncidőt töltött, törvényesen felszabadított egy éven felüli gyakorlati idős segéd minimális órabére 7 lej. Egy éven aluli gyakorlati idős segéd órabére szabad egyezkedés tárgya, de 5 lejnél nem lehet kevesebb.

8. Béremelés 14 lejen aluli órabérnél 15 százalék, 14 lejes órabéren felül 10%. Mindkét csoport 1936. május 1-én további 1. százalékos béremelést kap. (A munkások eredetileg 35 százalékos béremelést követeltek.)

9. Ezek a munkabérek a piaci árak alakulása szerint hat hónapos időközökben revízió alá esnek.

10. A jelen szerződést megelőző sztrájkból kifolyólag senkisémm bocsátható el, de a sztrájk alatt dolgozó munkások elbocsátását sem követelhetik azok a munkások, akik sztrájkoltak.

GAZDA CATRE DOMNUL NOU SOSIT.

— N'ăi să te plângi de locuinţă. Ai o cameră alături de o pereche în voiaj de nuntă.

NEM VÁRHATOK.

Iceg elfintorodott arccal rohan a kávéház mélyébe. Egyik asztalon meglát egy újságot. Gyorsan letépi annak első lapját, zsebre gyűri és tovább akar szaladni.

Biceg azonban, aki a szomszéd asztalnál ül, meglátta és rászól:

— Micsoda dolog ez, Iceg, hiszen ez a mai újság!

— Jó-jó, — feleli Iceg, — nem várhatok, míg a holnapi megjelenik.

„Ezt legjobban a bucareştii építkezések igazolják.”

Az Univerul írja:

Az idegenek és kisebbségek megtartották régi helyeiket, a román elem ötödik kerék maradt a szekerben. Ezt legjobban a bucareştii építkezések igazolják. Az épülőfélben lévő háztól eltekintve. uccaburkolásoknál, aszfaltozásnál, nagyszámu magyar mérnököt és munkást találunk. Hangos az ucca ázsiai nyelvüktől, melyet sértően kiáltanak a járőkelők fülébe. A mi primárjaink a budapesti „Bazaltin” társaságnak adják az elsőseget. A királyi palota munkálatait magyar-zsidó építészek végzik. kik csak magyar kőműveseket, elektrotechnikusokat, ácsokat, asztalosokat alkalmaznak s kizárják a románokat. Ismerjük be, így tovább nem mehet. Akár bűnösök vezetőink, akár nem, legyenek tisztában felelősségükkel. A mai helyzet nem egyéb kihívásnál. Afrikában sincsen párja ennek.

FOLYTATNI SZERETNÉ.

Tánti, aki már 98 éves, szemrehányást tesz az orvosnak, hogy az utóbbi időben kezd öregedni és az orvos mégse ír neki valami jó szert.

— Sajnos, asszonyom, — mondja az orvos, — megfiatalítani nem tudom.

— Nem is akarok én fiatal lenni, — inti le a doktort a tanti, — csak az öregséget szeretném folytatni.

Jogesetek a kisipar köréből

Sujtható-e kihágási büntetéssel jogiszemély?

Ellentétes bírói állásfoglalások a nemzeti munka védelméről szóló törvény 21-ik szakasza értelmezése körül.

„A jogi személy lehet felelős anyagilag, de büntetni csak fizikai személyt lehet.” . . .

Alábbiakban két jogesetről lesz szó. Mindkét esetben büntető eljárás indult a belföldi munka védelméről szóló törvény 21-ik szakaszának megsértése címén az érdekelt vállalatok ellen, mert idegen állampolgárt alkalmaztak a cégnél, anélkül, hogy a törvény említett szakaszának előírása szerint a munkügyi miniszertől, vagy annak delegátusától engedélyük lett volna az alkalmazott idegen állampolgárságu munkások felvételére. A törvény ugyanis előírja, hogy amikor valamely vállalat idegen alkalmazottat vesz fel, köteles attól a rendes munkakönyvön kívül munkavállalási engedélyt is kérni, mert idegen alattvaló csak akkor kaphat alkalmazást az országban, hogyha ilyen engedélye van. Ha valamely vállalat az említett igazolvány nélkül alkalmaz idegen állampolgárságu munkást vagy tisztviselőt, elsőzben 5—10 ezer lejjel, visszaszűrés esetén 20.000 lejjel terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Az alábbiakban szereplő egyik cég, amelynek üzeme a bucurestii törvényszék területén van, két idegen állampolgárságu munkást alkalmazott az előírás szerinti engedély nélkül. Ugyanezt a kihágást követte el a constantai tábla területén egy másik ipari vállalat is, azzal a különbséggel, hogy amikor az ügyben a munkügyi hatóság kihágási jegyzőkönyvet vett fel, az alkalmazott tisztviselő csak próbaidős volt, tehát alkalmaztatása nem volt még végleges.

Az ügyben illetékes törvényszékek mindkét vállalatot megbüntették. Az ilfovi törvényszék kimondotta 164/935. számú ítéletében, hogy elvben nem lehet ugyan büntetéssel sújtani jogiszemélyt, hanem csak fizikait, de jelen esetben el kell térni ennek az elvnek az alkalmazásától. A törvény 23-ik szakasza ugyanis bármilyen nemű vállalat vagy magánszemély büntethetőségéről szól, tehát jelen esetben maga a törvény göröge tér el ettől az általános jogi elvtől. Az a körülmény, hogy a pénzbüntetés behajthatatlanság esetén fogházbüntetésre változtatható, bár jogi személyen nem hajtható végre, a büntetés megállapítása tekintetében akadályt nem jelenthet. Ezt a törvény 23-ik szakaszára való hivatkozással állapította meg az ilfovi törvényszék, amikor a vállalatra a pénzbírságot kiszabta.

Ugyanezen az állásponton volt a constantai törvényszék is az említett hasonló esetben. Kimondotta egyben a constantai törvényszék azt is, hiába hivatkozik a perbe fogott vállalat a munkügyi törvény 86-ik szakaszára, amelynek értelmében ideiglenes jelleggel, próbaidőre alkalmazta az idegen állampolgárságu tisztviselőt, mert ez nem mentesíti a vállalatot, mint belföldi munkaadót attól, hogy a munkügyi miniszternek, illetve delegátusának a törvényben előírt munkaengedélyét attól ne követelje.

A constantai tábla 153/935. számú ítéletében kimondotta, hogy a constantai törvényszéknek a 86-ik szakasszal kapcsolatosan elfoglalt elvi álláspontját elfogadja ugyan, de az ítélet ennek ellenére is megsemmisíti, mert az az álláspontja, hogy a vállalatot mint jogi személyt büntetőjogilag megbüntetni nem lehet, hanem legfeljebb a vállalat vezetőjét, akit a vonatkozó kihágási jegyzőkönyvben pontosan meg kell jelölni. Kifejtette a táblai döntés, hogy bár a törvény 23-ik szakasza szerint nemcsak magánszemély büntethető meg, hanem vállalat is, ez nem

Milyen eredménnyel zárult a budapesti Lakberendezési Vásár?

Több mint 110.000 látogató, 4500 főnyi idegenforgalom, 1.2 millió pengő értékű üzletkötés

Miért nem kísérleteznek a hazai butoripar és rokoniparágai is?

Budapesten bezárták az Országos Iparegyesület által rendezett Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár kapuit. A vásáron 29 szakma keretében 502 kiállító vett részt.

Már ezek az adatok is azt mutatják, hogy a Budapesten megtartott Őszi Lakberendezési Vásár szembetűnő fejlődést mutatott. A statisztika 111.846 látogatóról számol be, akik közül 4500 látogató a vidékről és 1500 idegen, a külföldről érkezett Budapestre. A külföldiek közül 1124 látogató a szomszédos országok területéről, a további közel 400 pedig a távolabbi külföldről érkezett. Érdekes, hogy a külföldi látogatók között olasz, német, belga, francia, svájci, svéd és dán látogatók is szerepeltek, de érkeztek a vásárra érdeklődők Finnországból, sőt Afrikából és Amerikából is.

A Lakberendezési Vásár 11 napja alatt a kiállítók szinte állandóan igen élénk üzleti forgalmat bonyolítottak le. Az erre vonatkozó legfontosabb adatok a következők:

Az asztalos- és kárpitosipar körében a közönség főképpen a kombinált-szobákat és a hálósobákat kereste. A már végleg lekötött üzletek értéke a kiállítók közlése szerint 578.000 pengő. A legnagyobb kötés a kultuszminiszteriummal jött létre, amely a különböző iparosoknál 28 szobaberendezést rendelt antik stílusban tartott butorokban.

A szőnyeg- és lakástextil-szakmák kerében 125.000 pengő értékű eladást eszközöltek főként szőnyegekben, függönyökben és butorhuzatokban. Az egyik cég dán látogatóknak adott el nagyobb mennyiségű olyan árut, amelyet az illetők a cégnek a brüsszeli világkiállításon felállított standján ismertek meg.

A csipke-, kerámia-, iparművészeti, képrá-

ma- és képzakmákban 57.000 pengő értékű eladások történtek.

Fűtőberendezésekben, cserépkályhákban és tűzhelyekben a kiállítók 84.000 pengő értékű fix lekötésről számolnak be.

A háztartási gépekben és eszközökben történt eladások értéke 32.000 pengő.

Az üveg-, porcellán- és műanyag-szakmákban a kiállítók a már lekötött üzletek értékét 73.000 pengőre teszik.

A hangszeripar körében számos zongora, hegedű és fuvóhangszer kelt el. Volt cég, amely közel 300 rádiókészüléket adott el.

Igen nagy volt a forgalom az élelmiszer- és konzerváru csoportokban is, ahol a történt eladások értéke 92.000 pengő.

Az egyéb szakmákban létre jött apróbb üzletek értékét az érdekelt cégek összesen 145.000 pengőre teszik.

Az Őszi Lakberendezési Vásár által készpénz és részletfizetésre szóló kötésekben teremtett üzleti forgalom értéke a kiállítóktól beszerzett fenti hozzávetőleges adatok alapján tehát közel 1.2 millió pengő.

Hangsúlyozzák a kiállítók, hogy a fenti adatok csak a már tényleg lekötött üzletekre vonatkoznak. A kiállító cégek ezeken felül rengeteg üzleti tárgyalásba is kezdtek, oly megbeszélésekbe, amelyekből még igen nagyarányú, csak a vásár befejezését követő hetekben végleges lekötésre kerülő további megbízásokat várnak. Komoly kilátás van tehát arra, hogy a Lakberendezési Vásár kiállítói a közeljövőben oly megbízásokhoz jutnak még, amelyek hosszú időre el látják a műhelyeket megfelelő huzamos munkával.

LA ŞCOALA.

Scena se petrece în clasă. Profesorul dictează o problemă:

„Lungimea acestei camere este de 10 metri. Lățimea de 5 metri și înălțimea de 3. Catedra are un metru și jumătate lungime, iar călimara 5 cm. în diametru. Ce vârstă am eu?”

Toți tac. Deodată cel mai mic elev — așezat în fundul clasei — ridică degetul: — Stiu eu, — domnule profesor!

— Tu? se miră profesorul. Ai găsit? Spune-mi!

— Aveți 66 de ani, domnule.

— Așa. 66. Cum ai aflat?

— Simplu, domnule, am un văr pe jumătate idiot. Are 33 de ani.

NINCS BENNE STILUS.

Proccék színházba készülnek. Mikor Procc ur a feleségét új estélyi ruhájában megpillantja, így szól:

— Regina, nincs benned stílus.

— Wie?

— A páholyunk az emeletre szól, a te dekoltázsod pedig a földszintig ér.

KATONAI PEDAGÓGIA.

A bakának sehogyse megy a fejébe a rechtsum és a linksum. Végre a káplár ur dühbe jön és kifakad:

— Hallod-e, te Bundás! A rechtum ugyanaz, mint a linkcum, csak épp az ellenkezője.

VERWANDTSCHAFT.

— Ist der grosse Herr dort eigentlich mit Ihnen verwandt?

— Angeheiratet. Es ist der dritte Mann der zweiten Frau meines ersten Mannes.

NEKEM KELL EGY NŐ.

Az öreg Kohn meg akart házasodni és ebből a célból elment egy házasságközvetítőhöz.

— Van, kérem, itt nő bőven, — mondja a házasságközvetítő. — Van olyan, akinek szőke a haja, van olyan, akié barna és akié vörös; van ...

— Nézze, kérem, — vág közbe Kohn, — nekem nem kell egy nő, akinek szőke haja van, nekem nem kell egy nő, akinek barna haja van, nekem nem kell egy nő, akinek vörös haja van, nekem kell egy nő, akinek türelme van . . .

jelentti azt, hogy a vállalat mint erkölcsi és jogi személy ténylegesen fizikailag is létezik, hanem csak azt, hogy a vállalat mint ilyen anyagilag felelős a kiszabott bírságért. Büntetőjogilag nem vonható felelősségre a táblai ítélet szerint a vállalat, mert általános büntetőjogi elv, hogy valakit megbüntetni csakis a felelősség és a büntetés elve alapján lehet. Már pedig egy fiktív, jogi személy nem lehet vétke, miután nincsen olyan akarata, amelyért felelősségre lehetne vonni. Akarata ugyanis nem nyilvánulhat meg másképpen, mint a vezetők által, így a vállalat büntetendő cselekményeket nem követhet el. Ennek a jogi elvnek alkalmazása alapján sem-

misítette meg a tábla a constantai törvényszék ítéletét.

Mint a fentiekből kiviláglik, a nemzeti munka védelméről szóló törvény 21-ik paragrafusának ügyében sem alakulhatott ki a bíróságok részéről egységes jogi elv. Ez a körülmény azonban csak egy hajtása az említett törvénnyel szemben felmerült tömérdek jogi kifogásnak. Étrhető így, hogy — mint lapunk más helyén részletesen közöljük — a kormány arra kényszerült, hogy est a sok vitára és a milliós pénzbírságok egész sorozatára okot adó törvényt rövidesen revízió alá vegye.

Közi: Kéle Sándor dr.

SCOTIANUL LA TEATRU.

Un scoţian, cu ocazia unei mari solemnităţi în familie, şi-a dus copilul la teatru. La cucurigu, desigur.

Şi cum copilul la un moment dat se apleca prea mult peste balustradă:

— Fii atent Iabny, îi spuse totâl său, să nu cazi jos, la orchestră. Locurile costă 5 shilingi.

Rendezik az értéknélküli külföldi áruminták vámmentes behozatalát

Rengeteg panasz futott be a kereskedelmi és iparkamarákhoz a különböző importtal foglalkozó kereskedelmi és ipari cégek részéről az áruminták ügyében. Nem elég az a sok kereskedelmi és pénzügyi akadály, amellyel ma iparosnak és kereskedőnek, ha dolgozni akar, meg kell küzdenie, a hatóságok még azzal is megnehezítik a munkáját, hogy az érték nélküli áruminták behozatalánál rendkívül bonyolult és költséges formákat irnak elő, miáltal az értéktelen minta tulajdonos is sok pénzbe kerül, viszont majdnem az egész importkereskedelem ilyen minták alapján kerül lebonyolításra, tehát nem lehet lemondani róluk. Ez a helyzet annál károsabb, mert minden értéknélküli mintaküldeményből lesz üzlet, az importőr tehát hiába dobja ki a pénzét és veszíti el az idejét. Sok esetben a vámhatóságok és kontingentálási bizottságok egyszerűen nem hajlandók elismerni valamely áruval, hogy értéknélküli minta és azt követelik, hogy a címzett szerezzen behozatali engedélyt. Ha pedig olyan árumintáról van szó, amellyel az illető eddig nem foglalkozott, egyáltalán nem adják ki neki, mert nincsen szerzett kvótája a szóbanforgó cikk behozatalára.

A hivatali bürokrácia megakadályozza, hogy valamely cég új kereskedelmi kapcsolatokat építsen ki és új cikkek értékesítésével foglalkozzék, vagyis monopóliumot biztosít azon cégeknek, amelyek véletlenül már régebben is importáltak ilyen árut. Ez annál sérelmesebb, mert az esetek igen nagy részében az importőrök azért keresnek új árukat, amelyek eladásával, vagy feldolgozásával foglalkozni akarnak, mert éppen a kontingentálási és devizaneheztségek következtében elvesztették a régi cikkeiket, mert vagy nem tudják behozni, vagy nem fizetődik ki az importjuk.

Sok panasz alapján a bucureştii kereskedelmi és iparkamara eljár a minisztériumnál az értéknélküli minták ügyében. Ennek eredményeképpen a minisztérium a napokban átírt a kamarához és értesítette, hogy a kormány maga is szükségesnek tartja az értéknélküli áruminták behozatalának a szabályozását, de mert nem áll rendelkezésre a szükséges anyag a vonatkozó rendelet kiadásához, konkrét előterjesztéseket kér.

Ezen javaslatok megtétele érdekében a kamara elhatározta, hogy összehívja a különféle importőr-kategóriákat és azoknak a meghallgatása alapján fogja kidolgozni, hogy minden egyes vámtétel alá tartozó áruk értéknélküli mintáinál milyen előírást léptessen életbe a minisztérium. Főképpen azt kívánják pontosan meghatározni az importőrök, hogy milyen mennyiségben és milyen állapotban hozható be valamely áru, hogy ne legyen semmiféle kereskedelmi értéke és ne lehessen a behozatalukkal visszaélni. Hír szerint a jövő hét folyamán a bucureşti kereskedelmi kamara már kész javaslattal fog jelentkezni a kormánynál.

CSIKLANDÓS TÖRTÉNET.

Köcsög éjfél tájban kissé illuminált állapotban botorkál fölfelé a lépcsőn. A harmadik emeleten blindre megáll egy ajtó előtt és csiklandós gondolata támad. Így morfondíroz magában:

— Ha most tudnám, hogy itt egy szép, fiatal asszony lakik, felhasználnám a részegségemet és a saját lakásom helyett ide mennék be.

Ebben a pillanatban kilép az ajtón egy fess katonatiszt. Köcsög szeme felragyog:

— Hogy nekem milyen disznó szerencsém van! Ez a buta férj éppen most megy el hazulról. Most jövök én!

És belépett a saját előszobájába.

Végromlás szélére jutott Severin-megyében a kisipar

A megye 1802 kisipari üzeme a legnagyobb erőfeszítések árán tengődik.

Mindössze 284 váltót óvatoltak négy és félmillió lej értékben egész Severin-megye területén a múlt esztendőben

A lugoji kereskedelmi és iparkamara kimutatása szerint Severin-megyében 1858 ipari vállalat van, amelyek közül 56 a nagyipari gyárvállalat, míg 1802 a kisipari műhely.

A Severin-megyei textilipar helyzete kielégítő, a gyárak azonban ott is panaszoknak a nyersanyaghiány miatt.

A fémipar is fejlődésben van, mert a kontingentálási rendszer ennek az iparágak a javát szolgálja. A szénbányák helyzete azonban aggasztó, mert a szénfogyasztás erősen megcsappant.

A márványbányák üzletmenete kielégítő, csak

a termeléshez szükséges eszközök behozatala okoz nehézségeket.

A Severin-megyei téglagyárak kedvező körülmények között dolgoznak, a faipar azonban elvesztette külföldi piacait, a malomipar az alacsony buzaárak miatt keveset keres, a szeszgyárak helyzete sem kielégítő.

A legnagyobb erőfeszítéseket a megélhetés érdekében a kisipar fejté ki, amely a végromlás szélére jutott. Az általános helyzetre jellemző, hogy Severin-megyében az utolsó évben csak 284 váltót óvatoltak öt millió 493.473 lei értékben.

Módosítják a nemzeti munka védelméről szóló törvényt

Az ország legtekintélyesebb nagyipari vállalatainak egyöntetű ellenakciója buktatta meg a törvényt.

A felelősségi jog gyakorlása előtt végrehajtott büntetés abszurdum...

A kormánypárt hivatalosa felsorolja azokat a törvénytervezeteket, melyeket az őszi parlamenti ülésszak során a kormány elő fog terjeszteni. A törvényjavaslatok között szerényen, de sokatmondóan huzódik meg

a nemzeti munkavédelemről szóló törvény módosításának és kiegészítésének terve,

mely nyílt beismerése annak, hogy a törvény nem felelt meg és sok kívánnivalót hagyott maga után a gyakorlatban. Alkalmatlannak bizonyult tehát a törvényhez fűzött életbeléptetési rendelet is, melynek alapján súlyos bírságokat róttak igen sok ardeali és banati vállalatra.

Még semmi sem szívtárgott ki arra nézve, hogy az új törvény az ipari és kereskedelmi vállalatok intellektuál és kézi munkás alkalmazottaira nézve milyen intézkedéseket fog tartalmazni, annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy a törvényhozó szem előtt fogja tartani az eddig elért eredményt, amiből kifolyólag az következtethető, hogy

enyhíteni fogják az ardeali és banati annyira panaszolt sérelmes intézkedéseket.

Hivatalos helyen jól látják, hogy nem az ardeali és banati vállalatokban van a hiba. A vállalatok, cégek, kereskedők, iparosok készséggel alkalmazták a román állampolgárokat a nem keresnek szükségtelenül „idegeneket”, akik alatt természetesen nem kisebbséget, de idegen állampolgárt kell érteni. S ha így van, akkor nincs semmi ok a szükségtelen beavatkozásra a vállalatokra kell bízni a kiválasztást, melynek során többségi és kisebbségi érdek, tudás és alkalmazhatóság szempontjából részrehajlás nélkül egyformán érvényesülnek.

Az Adeverul hosszabb cikkben foglalkozik az új törvénytervezettel és a következő megjegyzést fűzi ehhez:

— Mi történt? A nemzeti munkavédelemről szóló törvény alkalmazása szokatlan zavart okozott. Az a bizottság, mely a törvény végrehajtását ellenőrizte, úgy dolgozott, hogy

rövid idő alatt a nagy vállalatok tiltakozása következett be és ami még kínosabb, épp azok a vállalatok tiltakoztak leghevesebben, melyek az országban legnagyobb tekintéllyel rendelkeznek.

Az elhangzott panaszok természetesen nem voltak alap nélküliek. Az ellenőrzés során kiszabott bírságok igen magasak voltak, többszáz ezer lejtől milliókig terjedtek és ezeknek gyors nyilvánosságra hozatala is ártott a vállalatok szilárd helyzetének.

Az Iparos több ízben rámutatott arra a kárra, melyet az anyagiakon kívül a bírságok kivetése az egyes vállalatoknak okozott. A meglévő törvények nem voltak világosak és sok tekintetben ellentétben állottak az életbeléptetési rendelet intézkedéseivel, mely az annyira sérelmes táblázat kitöltését a „származás” rovatnál együtt írta elő és ennek beterjesztését kötelezővé tette.

Egyéb hiányok is voltak a törvényben. Így előírta, hogy a büntető határozat kézbesítésétől számított három hónapon belül érvényt kell szerezni az ellenőrző bizottság intézkedésének, különben újabb és még súlyosabb megtorló intézkedések következnek.

A törvény azonban felelősséget engedett meg, amelyet rendszerint oly bírósági eljárás követ, mely három hónapnál több időt vesz igénybe. Mit tegyen most már a „bűnös” vállalat, mely személyzete egy részének elbocsátására van kötelezve? Hogyan kockáztassa a személyzet elbocsátásával járó kárt és a költségeket, midőn három hónap után pert nyerhet? Az állam majd kártérítést fog adni ebben az esetben? Ez a kár aztán tényleg sokmillióra menne, hiszen a bíróságok eddig kihirdetett ítéleteikben majdnem minden esetben alaposnak találták a vállalatok által beadott felelősségi kérelmeket.

Teljesen bizonytalanná vált így a kereskedelemügyi és ipari minisztériumban felállított bizottság működése. Bár a nemzeti munkavédelemről szóló törvény 5. paragrafusa csak a hadfelszerelési üzemek alkalmazottainak ellenőrzését engedte át a bizottságnak, ez törvényes meghatalmazás híján, mégis jogot vett magának arra is, hogy az összes magántulajdonban lévő vállalatokat ellenőrizze.

Igy került sor a nemzeti munkavédelemről szóló törvény módosítására és új törvénytervezet készítésére, mely arra lesz hivatva, hogy az anomáliákat megszüntesse.

Szabolcs István a faksz gála

Felmentette ipartestületi ügyészi állásától Veterány Viktor dr-t a timisoarai iparhatósági biztos

Veterány dr. visszautasítja az illetéktelen hatósági beavatkozást.

A timisoarai ipartestület ügyészének az a bűne, hogy a béke érdekében memorandumot szerkesztett

A timisoarai ipartestület körül dúló harc új fejezethez ért. Ismeretes, hogy hónapok előtt feloszlatták az ipartestület választmányát és a tisztújító közgyűlést eddig már több ízben nem lehetett megtartani.

Az egyik ilyen elmaradt közgyűlésből kifolyólag Veterány Viktor dr. ipartestületi ügyész az iparosok nagy részének megbízásából memorandumot intézett a munkaügyi miniszterhez és egyben a királyhoz is táviratot küldött. Emiatt a Dobosan Ion vezetése alatt álló román iparosok szövetsége feljelentést tett a városi iparhatóságnál Veterány Viktor ellen. Popovici Valér, a városi iparhatóság vezetője, aki az ipartestületi választmány feloszlátása óta az ipartestület ügyeit intézi, megkeresést intézett Veterány Viktorhoz, akit arról értesít, hogy a memorandum miatt szeptember 17-iki érvénnyel az

ipartestületnél viselt ügyészi állásától elbocsátja és fizetését ettől a naptól kezdve beszünteti. Egyben közli, hogy Veterány Viktor eddigi minőségében nem fejthet ki további működést.

Az iparhatósági biztos intézkedése iparos körökben nagy feltűnést keltett.

Veterány Viktor dr. ezzel az ügyvel kapcsolatosan kijelentette, hogy Popovici iparhatósági biztos intézkedését nem veszi tudomásul. Öt évek hosszú sora óta állásába három évenként az ipartestület közgyűlése választotta meg és legutóbb két esztendő előtt nyert megbízatása csak a jövő évben jár le. Az iparhatósági biztos jogköre csakis a folyó ügyek vezetésére vonatkozik és nem foglalja magában a közgyűlés jogkörét. Az ügyészi állás ügyében csakis a közgyűlésnek van joga rendelkezni.

A hazai gyáripár és a mezőgazdaság erőteljes mozgalmat indított a CFR-tarifa módosításáért

Minden észszerűség nélkül állapították meg a mezőgazdasági cikkek fuvardíját.

A UGIR körlevelet intézett tagjaihoz a tarifa elleni panaszok összegyűjtése céljából

A gyáriparosok országos kongresszusa, amelyet különböző okok miatt október 15-ről elhalasztottak november első felére, többek között a vasuti tarifa általános módosítását is fogja követelni. Ebben a vonatkozásban az UGIR bekérte tagvállalatainak javaslatait és hozzászólásait, amelynek alapján ki fogja dolgozni az új tarifamódosító beadványát.

Ezzel az akcióval párhuzamosan mezőgazdasági körök is mozgalmat indítottak a vasuti teheráru díjszabás revíziója érdekében. A folyamatban levő gabonaértékesítési és kiviteli kampány alatt a mezőgazdasági minisztérium és a közlekedési minisztérium ugyancsak naponta kapják a különféle panaszokat és reklamációkat a szállítási díjak megemlékező volta miatt. Ezekből a panaszokból az derül ki, hogy a mezőgazdasági termékek szállítására vonatkozó díjak és rendelkezések egyáltalában nem felelnek meg a mezőgazdaság érdekeinek és nincs is bennük semmi észszerűség és logika.

Ennek legjobb bizonyítéka már az a tény is, hogy különböző gabonafélék és egyéb mezőgazdasági termékek el vannak szórva a vasuti tarifa minden csoportjában, vagyis a legdrágább fuvardíjaktól a legolcsóbb fuvardíjak vonatkoznak ugyanazon kategóriájú árukra, holott ez semmivel sem indokolható. A mai vasuti tarifa annyira ötlétszerűen állapítja meg az egyes áruk díjszabását, hogy például a gabonafélék, főzélék és olajmagvak mind külön-külön, egymástól eltérő díjszabási osztályba tartoznak, egyszerűen azon a címen, hogy mindegyiknek más és más az értéke, holott ezeknek a cikkeknek a termelése nem függ egyedül a termelő akaratától, mint például valamely iparcikk gyártása, hanem tőle független éghajlati és talajviszonyoktól.

Az érdekelt gazdasági körök most állítják össze a jelenleg érvényes vasuti tarifa szembeeszközt anomáliáit.

Nagyon épületes példák mutatják, hogy mennyire minden irányvonal és szabály nélkül állapították meg egyes cikkek fuvardíját. A cukorrépa

például, amelynek értéke vagononként 5500—5700 lej, sokkal magasabb fuvardíjat fizet, mint a tengeri, a buza, vagy más gabonaféle, amelynek vagonja 20 és 30 ezer lejnél is többé kerül. Ugyanez a helyzet majdnem minden cikknél, amely a mezőgazdaságot érdekli, mint például a takarmánynál, vetőmagvaknál, műtrágyánál, mezőgazdasági gépeknél.

Ez a magyarázata annak is, hogy a vasut forgalmában a gabonafélék és mezőgazdasági cikkek a legkisebb tételt alkotják, mert a gabonát nem vasuton, hanem tengelyen szállítják, miután ez olcsóbb.

A különböző mezőgazdasági érdekképviseltek terjedelmes emlékiratban készülnek feltárni mindezeket az anomáliákat és követelni fogják, hogy a CFR változtassa meg teljesen az őket érdeklő tarifális rendelkezéseket.

Uj tisztikar a braşovi ipartestület szabószakosztálya élén.

A braşovi ipartestület kebelében működő szabószakosztály, amelynek 120 tagja van és amely tíz év óta nem működik, közelmúltban rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésen nyolcvan jelentek meg.

A gyűlés határozat alapján leváltotta Tellmann Béla elnököt és a régi vezetőséget és helyükbe a következő tisztikart választották:

Elnök: Kósa. Alelnökök: Schulleri és Rogozea, ellenőrök: Arenian, Pongrácz és Farsch, jegyzők: Tanislau, Hertl és Theiss. Ezenkívül választottak egy tizenkét tagú választmányt és kiküldtek egy bizottságot, amelyet egy, a megélhetés olcsóbbítása érdekében indítandó akció tervének kidolgozásával bízta meg.

FELSŐFOK.

- Móriska! Hallottad hírét Mózesnek?
- Igenis, tanító ur.
- Nagy férfiu volt Mózes?
- Pszzszsz!

IDILL.

Idősebb ur fiatal leányt kér feleségül:
— Kisasszony, — mondja neki — én már öreg ember vagyok és maga fiatal... Akar-e az özvegyem lenni?

Kormányakció a hazai építőiparért

A városi háztulajdonosok szindikátusának bucurestii kamarája közli, hogy a nemzetközi turisztikai hivatal jövő ősszel törvényjavaslatot terjeszt elő, amelynek értelmében az összes szállodák, penziók, valamint éttermek, amelyek fürdő-, üdülő-, klimatikus helyek és turisztikai központok területén működnek, abban az esetben, ha modernizálást hajtanak végre, bizonyos kedvezményekben részesüljenek.

Ezen változások közül azok, amelyek berendezésüket bizonyos — előre is megállapított — normák szerint újjáalakítják és modernizálják, öt, esetleg tíz esztendőre mindennemű állami, megyei és községi adó alól mentesíttetnek.

Ez a törvényjavaslat hasonlít ahhoz a kezdeményezéshez, amelyet a háztulajdonosok szindikátusának kamarája a maga pénzügyi programjának keretein belül 1934-ben megindított. Ennek a célja az egyenes adóról szóló törvény kiegészítése volt azzal, hogy azok a háztulajdonosok, akik régi házaikat a mai követelményeknek megfelelő módon tatarozzák vagy modernizálják, jelentős kedvezményben részesüljenek. A szindikátus programja arra a dokumentumokban gazdag tanulmányra támaszkodott, amelyet Demian Aurel dr., az aradi szindikátus elnöke készített a régi házak problémájáról. Mindezeidig sajnos, illetékes helyen nem szenteltek kellő figyelmet e komoly problémának. Ugy látszik, a parlament legközelebbi ülészakán ismét napirendre kerül e kérdés és remélni lehet, hogy a nemzeti turisztikai hivatal akciója végre meggyőző mindenkit arról, hogy mennyire szükséges eme nagyfontosságú probléma megoldása, amelyről a háztulajdonos szindikátus megfelelő, részletes tervezetet dolgozott ki.

PROGRAM.

— Tihamér, holnaptól kezdve le kell szoknod a dohányzásról. A mai rossz viszonyok mellett nem engedhetjük meg magunknak, hogy mind a ketten dohányozzunk.

SCHWER VON ENTSCHLUSS.

„Hat Ihre Tochter einen Beruf?”

Noch net. Sie entschliesst sich so schwer. A jeder von ihren Verehrern will sie zu was ande-rem ausbilden lassen.”

A betegszabadság nem zárja ki a rendes évi szabadságot.

A betegszabadság és a törvényben szabályozott rendes évi szabadság különböző természetűek. A törvény is külön-külön szabályozza ezt a két szabadságnemet. A rendes évi szabadságidő tekintetében a munkatörvény 49, 50 és 89 §§-ai, míg a betegszabadság tekintetében a hivatolt törvény 88-ik §-ának II.-ik bekezdése tartalmaznak intézkedéseket.

Ennek következtében a betegszabadság engedélyezése nem mentesíti a főnököt az alól a törvényes kötelezettsége alól, hogy alkalmazottjának a törvény szerint járó szabadságidejét kiadja. (A bucurestii tábla IV. szekciójának 1934. december 4-én kelt 9100 sz. határozata).

BÍRÓ ELŐTT.

— Miből gondolja, hogy a vádlott részeg volt?

— Utána szaladt minden szentjánosbogárnak és tüzet kért tőlük.

VALTOZAS.

— Hogy adhattad oda a lányodat egy ilyen félénk, pipogya fráterhez?

— Óh, kérlek, legénykorában nem volt ilyen.

„Mi történik körülöttünk?”

Az Argus írja:

Mi történik körülöttünk? A Bumbesti—Livezeni-i vasúti vonal építését abba hagyták, miután 500 millió lejt költöttek már erre. Palesztina Ausztriától vásárol szénét, a mi szénünk pedig a helyett, hogy dunai kikötőbe jutna a Jiu-völgyéből kiindulva körüljárja az országot, míg Constanta-ba juthat. Ez megdrágítja az árat. Mégsem kiált senki segítségért. Több, mint egymilliárd lejt költöttek a Braşov—Nehoiasi-i vasútvonalra, hogy aztán abbahagyják itt is a munkálatokat. Az Ardeal és Galati—Braila—Constanta közötti gazdasági összeköttetés folyton szenved a Ploesti-i vonalra van utalva. Senki sem kiált segítségért emiatt. Olyan jelentéktelennek látszó munka is akad, melyre 40 ezer lej volt előirányozva, most azonban 500 ezer lejbe kerül a valóságban. Senki sem kiált segítségért. Hiábavaló minden kísérlet ily körülmények között a beteg szervezet meggyógyítására.

SZABATOS VALASZ.

— Mondja, barátom, — kérdezi egy ur a hordártól, — mikor megy az utolsó vonat Budapest felé?

A hordár kivessi a szájából a pipát, ránéz a kérdezőre és így válaszol:

— Azt nem fogja uraságod megérni.

Szigoru tilalom a forgalmi adó alól való mentességet igazoló bizonyítványok kiadására.

A pénzügyminisztérium szigorúan utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy ne adjanak ki forgalmiadómentességet tanúsító bizonyítványokat, még akkor sem, ha a kérvényezőről pontosan megállapítható, hogy a törvény előírásainak értelmében nem köteles forgalmi adót fizetni.

A minisztérium ezeknek a bizonyítványoknak kiadását azért tiltotta meg, mert bármikor bekövetkezhetik olyan változás, amikor az adózó már köteles forgalmi adót fizetni.

MIT KERES A TEHÉN A FÁN?

A nagyon óvatos tuzokot tudvalevőleg úgy vadásszák, hogy a hajtókat állatoknak maszkírozzák ki, mert csak így férkőzhetnek a gyanútlan madár közelébe.

Egy ilyen tuzokvadászon a gróf két bérését tehénbőrbe bujtatta és azok mint tehenek sétálgattak a réten. Egyszerre csak az egyik hirtelen felszaladt egy fára.

— Megbolondultál, — szól rá a másik, — mit keres egy tehén a fán?

— Nézz csak hátra, — hangzott a felelet a fáról.

A kérdező hátranéz és usgyé, egy pillanat múlva ő is a fán volt.

Tíz lépésre mögöttük ágaskodásra készen fujt, lihegett a falu bikája.

„Kisbankellenes kormányprogram”.

A Tara Noastra írja:

A liberális-párt pénzügyi programjában benne van az ardeali kisbankok megszüntetése. A liberálisok kizárták az ardeali kisbankokat abból a kártérítésből, melyet a konverzió folytán szenvedett veszteség címén a Banca Națională keresett, nagy pénzintézetek kaptak. Ez sem volt elég. Elővették az 1925—26-ban — tehát még a pénzügyi válság előtt — elkészített törvénytervezetüket és likvidálásra, fuzióra akarják kényszeríteni ezeket a tehetetlen bankokat. Hiábavaló tehát Vlad Aurel próbálkozása. A konverziós veszteségek fedezetével nem mennek sokra, mert a banktörvény likvidálásra kényszeríti és nem tűri meg a kisbankokat. Egyébként igaza van Vladnak és a Solidaritatea-nak. A világháború előtt az ardeali román élet az egyházra és a kisbankokra volt alapítva. Amint az előbbi sem volt egyedül vallási intézménynek tekinthető, épp úgy az utóbbi sem volt kizárólag pénzügyi szerv, s mindkettő a román kultúrát s nemzeti életet szolgálta a valóságban. A bankárok nem akarnak most ilyesmire tudni. Nem törődnek azzal, hogy a kisebbségi bankok vesznek át a vezető szerepet Ardealban és a Banatban. Jucoszláviában másként gondolkoznak. Ott a kisbankok megmentése a kormány főgondja, mert a nemzeti érdeket nem kockáztatja.

Ötödször is elmaradt a timişoara-i ipartestület közgyűlése

Múlt vasárnap immár ötödszörre volt összehívva a timişoara-i ipartestület közgyűlése. Egészen szombat estig nem érkezett meg a gyűlés megtartását engedélyező hatósági okirat, miért is az érdeklődő iparosok azt a felvilágosítást kapták, hogy az engedély megnevezése miatt úgy látszik, a közgyűlés ötödször történt összehívása is eredménytelen marad, sőt néhány lapban meg is jelent az a hír, hogy az ipartestület közgyűlése-

hez a hatóságok nem adták meg a gyűlekezési engedélyt.

Vasárnap délelőtt azután, röviddel a kitűzött időpont előtt mégis megjött az engedély, azonban az iparosok arra a hírre, hogy a közgyűlés el fog maradni, oly csekély számban jelentek meg, hogy a közgyűlést jövő vasárnapra kellett elhalasztani, mikor is azt, ha engedélyezik, a jelenlévők számára való tekintet nélkül meg fogják tartani.

Országos iparos mozgalom indult Turdán a forgalmi adó és a registru special ellen

A Turdai Kisiparos-Szövetség népes közgyűlést tartott, melynek napirendje a kisiparosok két nagy sérelmének orvosoltatása. E két kisiparos-sérelmek a „cifra de afaceri” (forgalmi adó), melyet ujabban a kisiparosokra is kivetnek és a Registru Special, melyet a kisiparosokra is rákényszerítettek, vagyis a bonyodalmas nyilvántartást is vezetniük kell.

Elképzelhető, hogy egy kevés jártasságu, gondoktól terhelt kézműiparosra nézve mily nagy teher mindkettő s hogy a Registru Special miatt mindig a feje felett lebeg mindenik kisiparosnak a súlyos hírságolások Damokless-kardja.

A turdai kisiparosság e gyűlésén impozáns egyöntetiséggel, a román-magyar iparosság teljes egyetértésével emelte fel tiltakozó szavát a két nyomorúság ellen és már is országos jellegű akciót indított be ezek teljes eltörlése végett.

Memorandumát felterjesztette a pénzügyi és ipari miniszterhez, a parlamenthez, a turdai pénzügyigazgatósághoz, a Kisiparosok Országos Szövetségéhez, melyet az akció országos vezetésére kért fel és a turdamegyei összes szenátorokat és képviselőket is felkérte, hogy sikerre segítsék ezt a tehermentesítő igazságos akciót.

BARÁTNÖK.

— Legutóbbi modellt ültem egy híres festőnek a „Kleopátra és a kígyó” című képéhez.

— Na és a Kleopátrához ki volt a modell?

Cluj sütőiparossága a város szigorú egészségügyi rendszabályai ellen

Cluj város tanácsa és főorvosi hivatala, — mint közöltük — szigorú egészségügyi rendszabályokat léptetett életbe a sütőipari termékek előállítására, szállítására és árusítására tárgyában. Ezek a rendszabályok annyira szigorúak, hogyha azok minden rendelkezését betartanák, a legtöbb sütőipari üzem kénytelen lenne üzemét beszüntetni.

Napokban a cuji ipartestület sütőipari szakosztálya Drasoveanu Petru elnök vezetése alatt foglalkozott ezzel a kérdéssel.

Elnök előjáróban beszámolt az aradi sütőipari kongresszusról, ahol az ország sütőiparosai állást foglaltak azok ellen a törvények és rendelkezések ellen, melyek ezt az ipart végveszéllyel fenyegetik. A kongresszuson leszürt tapasztalatokból megállapította, hogy az országban sehol sem tisztelik annyira a sütőiparosok a törvényes rendelkezéseket, mint Clujon, viszont sehol sem hiányzik annyira az összetartás, mint a „kincses” városban.

Ezután pontról-pontra megvitaták a kiadott egészségügyi rendszabályokat s miután megállapították, hogy annak több rendelkezése betarthatatlan, elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a polgármester és a főorvos elé, akiket arra fognak kérni, hogy a rendelkezések életbe léptetését halasszák el.

Elhatározta ezután a taggyűlés, hogy küldöttségileg részt vesz a Bucurestiben megtartandó országos sütőipari nagygyűlésen.

GYASZOS TÖRTÉNET.

Iceg és Biceg közös szeretőt tartottak és nagyszerűen éltek világukat. Egy napon azonban baj lett, kezdtek mutatkozni a következmények jelei. Iceg felvitte a hölgyet Bécsbe és ott várták a következményeket.

Pár nap múlva haza jött Iceg, talpig feketében.

— Szent Isten, te gyászolasz? — szól Biceg, — mi történt?

— Ikrek születtek és az én fiam másnapra meghalt.

GRAMMATIKA.

A tanítónő kérdést ad fel Móricának:

— Móricka! ha azt mondom: „én szép vagyok”, milyen időben van ez mondva?

— Régmúlt időben.

„A munkásság vezetői fizetést és napidíjat kapnak a kormányoktól”.

A Credinta írja:

A munkásság vezetői fizetést s napidíjat kapnak a kormányoktól. Ugyanazok a kormányok aztán úgy járnak el a munkássággal szemben, mint Grivitan és Lupeniban. S ha a liberálisok is nem tettek így, ezt csak az ostromállapot fenntartásának köszönhetik. Amíg kivételes intézkedések lesznek, addig nem folyik a munkások vére. Nyomorúság azonban van. A gyerekek éhségtől halnak el, az asszonyok rongyosan öltöznek. A kenyér hiánya rossz tanácsadó. Miért tévesztik össze a munkástömegeket azokkal, akik vezetőknek adják ki magukat? A liberálisok épp úgy, mint elődeik nem folytatnak megfelelő munkáspolitikát. A mai és az eljövendő kormányoknak az a kötelessége, hogy nagyobb gondját viseljék a munkásságnak. Vége felé jár türelmük s azt kérik, ne a vezetőkhez, de a tömegekhez közeledjenek.

HITEL ÉS ELŐLEG.

Azt mondja Trézi az apjának:

— Edes apám, ez az Andris nagyon sokat ígér nekem. Adhatok neki hitelt?

Hitelt igen, de előleget nem.

Kötelező iskolai

diákegyenruhák, önkéntesek katonai felszerelése

a koncentrációs bevonulásokra ujjonnan előírt egyenruhák olcsón, gyorsan és jutányosan

MARIȚA

egyenruha és polgári ruhákban ARAD, Str. Brancovici 5.

„Nem vették tekintetbe a valóságokat...”

A Tara Noastra írja:

A tökéletességben szenvedő Romániát úgy kezelték, mint a nagytőkével rendelkező államokat. Nem vették tekintetbe a valóságokat, ezért értünk el a mezőgazdaság pusztulásához és a konverzióhoz. A költségvetési politika első parancsa így szól:

Addig takarózz, míg a paplan ér! Kormányaink azonban nem törődtek ezzel a pazarlással. Új állásokat létesítettek, melyek nem feleltek meg az ország szükségleteinek. Szegények voltunk, mégis tízszer annyit költöttünk, mint gazdag országok, delegációkra. Néhány évvel ezelőtt miniszterünknek Genfben 20 napon át 7 millióra volt szüksége, ami 350 ezer lej, azaz 35 ezer francia frankot tett ki naponta, ugyanakkor, amikor Tardieu 500 frankkal is megelégedett. Az a miniszter vajjon ismerte a román valóságokat? Vajjon csufaságot üzött a szó szoros értelmében helyzetünkkel? 1926-ban egyik pénzügyi államtitkárunk röpiratot adott ki a azt bizonyította, hogy a román adófizető kevesebbet fizet a francia vagy angol adófizetőnél. Miért nem vizsgálta meg a kereseti viszonyokat is? Hiszen hivatalos kimutatás szerint ötezer lej évi jövedelem esik Romániában egy főre, midőn egy francia lakosra hatvan ezer lej jövedelem jut lejjben átszámítva. Auboin francia pénzügyi szakértő is tévedett, midőn a román kormányt adófelelmesre buzdította. Azt mondta, hogy a román adófizető átlag csupán 50 aranyfrankot fizet a francia adófizető 150 aranyfrankos átlagos adójával szemben. Nem vette azonban tekintetbe, hogy a román állampolgár tízszer kevesebbet keres, mint akármelyik adófizető Franciaországban. Nem akart tudni arról, hogy mi háromszor több adót fizetünk, mint a mennyit képesek vagyunk fizetni. A kormányok nem törődtek a valóságokkal a megelégedtek a teóriával. Ez volt a pénzügyi politikánk legnagyobb bűne.

GAVALLERIA.

Döcög és Pöcög a kávéházban találkoznak. Döcög mondja, hogy randevuja van egy nővel. — Na és még nincs itt a nő? — kérdezi Pöcög.

— Dehogyan nincs, ott ül a sarokban. — Na és? — Na és ismertető jelnek indíánert kell ennie. Szegény már az ötödiket eszi. Várok, míg jól lakik, mert nem akarok neki vacsorát fizetni.

„Egyetlen célravezető út marad: az állami kiadások apasztása...”

Az Epoca írja:

Az állam bevételei jól mennek. Az emberek fizetnek, rosszhiszeműségükről csak elvéve lehet beszélni. Ennek dacára a pénzügyminiszter kijelenti, hogy az állam költségvetési egyensúlyát nem tudja biztosítani még akkor sem, ha a következő hónapokban a bevételek az előbb elért kedvező színvonalon maradnak. Még akkor sem lehet egyensúlyról szó, ha az állami hivatalokat egyszerűsítik, vagy a most épülő román állami pénzverde munkáját megindítják Bucurestiben. Nem lehet már szó új adókról. Az állampolgárok fizetési képessége nem olyan határtalan, mint a politikusok szóbeszései. Csúsznak akkor lehetne költségvetési egyensúlyról beszélni, ha megszabadítanánk a politikától kincstárunkat. Ezt azonban oly hirtelen el sem lehet képzelni, mert erősebbek a régi szokások s sokkal nagyobb a gangszterek hatalma. Így tehát egyetlen célravezető út maradt: az állami kiadások apasztása. Tatarescu meg is ígérte ezt. Az ígéret azonban „tanulmány tárgya” maradt. Miért késnek azzal, mit haladéktalanul kell megvalósítani? Csúsznak a választ adhatjuk erre: Politika, politika... A pártklub nem enged s így a jószágok papíron marad.

ELLENTÉTES TULAJDONSAGOK.

Procc ur völegényt keres a lányának. Jelentkezett is nála egy házasságkötő, akihez így szól:

— Szerezzen a leányomnak egy fiatallembert. Nem kell, hogy pénze legyen, mert a leányomnak van pénze; nem kell, hogy intelligens legyen, mert a leányom intelligens; nem kell, hogy szép legyen, mert a leányom szép. Csak az a fontos, hogy tiszteletes legyen.

A hazai kereskedőtársadalom tizenkét kívánsága a devai kereskedőnaggyűlés előtt

Panaszkodnak a betegsegélyző, a vándorkereskedelem, az árdrágítási büntetések, a magas adók és a túlzott üzletbérék ellen.

Követelik a kereskedelmi gyakorlat képesítéshez kötését

A devai Sfatul Negustoresc legutóbbi nagyfontosságú választmányi ülésén napirendre került az Ardeali és Banati Kereskedőszövetség aradi központjának átirata, amely a devai testület véleményét kérte arról, melyek lennének a legfontosabb pontjai az edőnapban Aradon tartandó országos kereskedőkongresszusnak.

A kereskedői követelések, amelyeket a gyűlés az alábbi 12 pontban foglalt össze, a kereskedők legégetőbb követeléseit juttatják kifejezésre és bizonyosan egyhangú helyeslésre találják az országos gyűlésen, amely meg fogja indítani a harcot megvalósulásukért.

A gyűlés egyhangúlag a következő javaslatokat tette:

1. A jövőben kössék szakmai képesítéshez a kereskedelem gyakorlatát.
2. Szüntessenek be mindennemű országos vásárt.
3. Állítsák vissza a betegsegélyző önkormányzatát. (Tudvalevőleg a kereskedelmi alkalmazottakat is bekenyszerítették a betegsegélyzőbe, de az intézmény vezetésébe a tagoknak vajmi kevés beleszólásuk van.)
4. A kereskedelmi alkalmazottak betegsége esetén a betegsegélyző ne csak 30 nap után fizesse a biztosítási segélyt, illetve a betegség első 30 napját ne fizetessék meg a munkaadóval.
5. Teljesen tiltsák be és törjék le a vándorkereskedelmet.

6. Helyezzék hatályon kívül a ma érvényben levő spekulatörvényt.

7. Léptessék életbe az annyit vitatott és megígért „vadul comercial”-t. Ez alatt a kereskedői jogokat védő törvényes intézkedések értendők. Egyik legsarkalatosabb pontja például, hogy ha a kereskedő éveken, vagy évtizedeken át egy helyen üzletet tartott fenn s természetesen oda szoktatta a vevőket, ne lehessen onnan kitenni, illetve csak bizonyos indokolt esetekben és módon.

8. Állítsanak fel városi bíróságokat kereskedői ügyekben.

9. Szállítsák le az adókat.

10. Szállítsák le a mai túlzott üzletbéréket.

11. Tegyék teljesen szabaddá a kereskedelmet, eltörölve az összes korlátozó intézkedéseket.

12. Országosan rendezzék a koldusügyet.

A gyűlés ezután megvizsgálta a Phönix biztosító ajánlatát a tagok orvosi vizsgálat nélküli biztosításáról. Ugy határoztak, hogy a Phönix megbízottja előadásban ismertesse a részleteket s majd külön közgyűlésen döntenek.

Ezután Mahler Manó fakeskedő és Sámuel kereskedő írásbeli panaszát olvasták fel egyes adóhivatali közegek túrhetetlen és erőszakos viselkedéséről. Ezekhez az esetekhez később Lengyel Ákos hasonló panaszja csatlakozott. A Sfatul külön küldöttséget meneszt a megyefőnökhöz s részletes beadványt nyújt át, kérve a sérelmek orvoslását.

Ujitások az export-import engedélyek kiadásánál

Mint a fővárosból jelentik, a kereskedelmi minisztérium kiviteli és behozatali osztálya most kezdte meg a harmadik évnegyedre érvényes behozatali engedélyek kiosztását az arra jogosított gyárosok és kereskedők között. A Banca Nationala által megküldött kimutatások alapján, amelyek feltüntetik, hogy exportból származó követeléseink az egyes külföldi országokban milyen összegekre rugnak, a minisztérium angol árukra az első évnegyedben importált értékek 30 százalékára, Hollandiára 50 százalékára, Olaszországra 100 százalékos, Németországra 80, Ausztriára 100, Egyiptomra és Palesztinára ugyancsak 100 százalékos kvantumokra adott ki import-engedélyeket. A Belgiumban, Spanyolországban, Norvégiában, Portugáliában és Szibériában lévő export-követeléseink olyan minimálisak, hogy ezekre az országokra nem is adtak behozatali engedélyeket.

Kedvező ujitás az engedélyek kiadásánál az, hogy

ha valamelyik importőr az engedélyezett országból nem kíván annyi árut vásárolni, amennyire behozatali engedélye szól, joga van a differenciát más országból beszerezni.

A harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiadásával egyidejűleg megkezdődött a negyedik évnegyedre kért importok engedélyezése iránti kérvények benyújtása. Hihetetlen tömegben szorongtak a folyamodók a külkereskedelmet szabályzó intézet hivatala előtt, mert az engedélyeket a kérvények beérkezésének sorrendjében intézik el és senki sem akar a sorrend végére kerülni. Az áruforgalommal kapcsolatban a kor-

mány tisztázni akarja az olaszországi követeléseink felhasználásának kérdését, valamint a Magyarországgal és Ausztriával fennálló clearing-megállapodások dolgát. Olaszországban befagyott követeléseink 800 millióra rugnak s a kormány szeretne ennek fejében olyan cikkeket importálni Olaszországból, amelyre szükségünk van. A problémát nehézé teszi az, hogy Olaszország épen azoknak a cikkeknek kivitelét tiltotta meg — gyapot és gyapot-fonál — amelyeket legszívesebben vásárolnánk az olasz piacon. Így valószínű, hogy

orvosszereket vásárol a kormány Itáliában.

Az Ausztriával és Magyarországgal fennálló clearing-szerződés felmondását a kormány már régebben elhatározta, de mindeddig nem tette meg. Az exportőrök ma küldöttségben jártak a kereskedelmi miniszternél és kérték, hogy a kormány

várjon a szerződések felmondásával, legalább is addig, amíg a hajózás a Dunán tart,

mert a szerződésen kívüli állapot sok kárt okozna más országokba irányuló kivitelünk lebonyolításánál is. Ennek következtében az osztrák és magyar kereskedelmi szerződések felmondása előreláthatólag késedelmet fog szenvedni.

IN DER SCHULE.

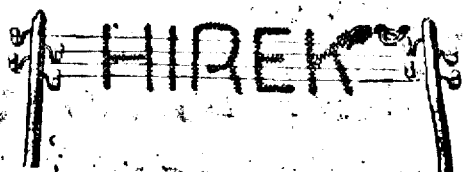
— Wie heisst die Frau, derentwegen der Trojanische Krieg ausbrach?

Grosses Schweigen.

Da wendet sich die Lehrerin an ein Mädchen:

— Aber du mußt es doch wissen! Sie hat doch so geheissen wie du. Also, wie war der Name?

— Müller!

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévire 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévire 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árendadíjmentesen.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.

— Október 1. az adófelelbezés utolsó dátuma. A pénzügyminisztérium utasításokat küldött az összes pénzügyigazgatóságokhoz az adófelelbezések letárgyalására nézve. A rendelet értelmében a benyújtott adófelelbezéseket október elsejéig le kell tárgyalni. Amelyik felelbezés nem kerül letárgyalásra e hó végéig, azt csak a tavasszal tárgyalhatják.

KIMÉLNI FOGJA.

Döcög egy darab vásznat víz. Találkozik Köcsöggel, aki megnézi a vásznat és érdeklődéssel kérdezi:

— Minek ez neked?

— Lepedőnek.

— Ebből a vacakból lepedőt? Hiszen ez olyan rossz, hogyha egyszer kimosatod, vége van.

Döcög gondolkodik egy kicsit, aztán rávágja.

— Minek mosatnám ki?

— Az ingatlanok adócsökkentése. Az aradei adófelelbezési bizottság igen érdekes elvi döntést hozott. Egy benyújtott adófelelbezés kapcsán kimondották, hogy ha a ház bérjévédelme negyedével csökkent, le kell szállítani az ingatlan adóját is.

MÉG NEM TELJES.

Pityu megütötte a hüvelykujját, a körme leesett és most új körme nő. Tanti, aki látogatóban van Pityuéknál, megnézi a fájós ujját és azt mondja:

— Na, a kis körömcske egész szépen utána nőtt.

— Igen, — jegyzi meg Pityu, — már csak a feketéje hiányzik.

— Rekordszámok — adóárverésekben. Az aradi első kerületi adóhivataltól nyert értesülés alapján, közöljük, hogy az adóárveréseket fokozott mértékben megkezdtek. Eddig naponta száz árverést tartottak, míg tegnapról naponta ötven árverést tartanak. Szeptember hó végéig mintegy ezer adóárverés lesz. A második és harmadik kerületi adóhivatalok ugyancsak sok árverést tűztek ki.

Hajmoso

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

Szabó Béni kérése a közönséghez

Tekintettel arra, hogy januártól mostanig csaknem kizárólag a képviselői és más tisztségemmel járó teendőkkel foglalkoztam, az összes érdekelte intézményektől szabadságot kérve, 1936. január végéig a szücsüzemem munkálatait fogom irányítani és végézni. Egyedüli kivételt csak a képviselőházban részemre kiosztandó teendők elvégzése fog képezni.

Miután a köztéren való további szerény munkásságom csak úgy lehetséges, hogy a magam és családom megélhetését a szücsüzemem keretében, saját munkásságommal biztosíthatom, igen kérem fenti értesítem szíves tudomásul vételét.

Szabó Béni szücsömester, országgyűlési képviselő.

Roman Valér dr. munkaügyi államtitkár az új ipartörvényről

„A városok civilizált és békés uton való romanizálását fogja szolgálni az új törvény“.

„Az a törvény főcélja, hogy egy román iparos és kereskedő középosztályt teremtsen és azt felsegítse“.

Roman Valér dr. munkaügyi államtitkár legutóbbi Cluj-i látogatása alkalmával részletes nyilatkozatot adott az új ipartörvény tervezetéről vonatkozóan. Kijelentette, hogy az összes érdekelt ipari és kereskedelmi szervezeteknek megküldik ezt oly célból, hogy tíz nap alatt tegyék meg sürgősen észrevételeiket.

A miniszter leszögezte, hogy a tervezett egységesítés folytán az aradei és bukovinai ma-

gyar, illetve osztrák ipartörvény alkalmazását megszüntetik.

Az új törvény célja elsősorban az lesz, hogy iparos és kereskedő román középosztályt teremtsen és azt felsegítse.

A törvény — Roman Valér dr. államtitkár kijelentése szerint — a városok civilizált és békés uton való romanizálását fogja szolgálni, úgy, hogy a kisebbségek törvényes érdekeit nem fogja csorbítani.

Érdekes intimítások a — fagyaltról.

Ki találta fel a fagyaltot?

A cukrászipar története feljegyzi, hogy a fagyaltot egy Coltelli nevű olasz cukrászinas találta fel. Coltelli állandóan azon tölte a fejét, hogyan találhatna ki újabb édességeket. Egy különösen forró nyáron meggyőződött arról, hogy a víz „külsőleg és belsőleg“ még nem hűti le az eltáplált embert s így jött arra az ötletre, hogy édesített italba jeget keverjen. Az újításnak nem várt sikere volt, ami a cukrászinasat újabb kísérletekre ösztönözte.

Dupla fallal ellátott faladát komponált s e ládikában egymástól elválasztva édes krémet és jeget tartott. A krém a válaszfalon keresztül is megfagyott s a kísérletnek olyan sikere volt, hogy a cukrászinas nemsokára kávéházat nyitott Párisban, ahol a fagyalttal, mint új találmánnyal bombasikert ért el. A kávéház állandóan zsúfolva volt vendégekkel és a fagyalt nagy divat lett Párisban.

Mindez pedig — 1680-ban történt.

Azóta a fagyalt divatja az egész világon elterjedt. Egyik legnagyobb angol fagyaltgyár statisztikája azt állítja, hogyha árnyékban 24 fok Celsius mutató a hőmérő, akkor már naponta másfélmillió adag fagyaltot tudnak a gyár lerakatai eladni. Ha már most két fokkal ugrik a higanyoszlop, akkor a napi forgalom már negyedszázadmillió adaggal emelkedik. Az idei zavaros nyáron, a szeszélyes időjárás ellenére, naponta három és félmillió „porciót“ sikerült eladni a fagyaltgyárnak.

ENDLICH SEIN.

„Ich habe jetzt ein eigenes Motorrad“.

„Aber, du hast doch schon einige Jahre eines“.

„Ja, aber ich habe erst heute die letzte Rate dafür bezahlt.“

— Az arany értékelkedése. Külföldi piacokon az arany ára a múlt héten mintegy 8 százalékkal emelkedett. Érdekes, hogy nálunk a nyersarany ára nem követte a külföldi áremelkedést s a fekete tőzsde arányára sem melkedett.

— Drágul a benzin. A benzin ára Bucarestben újból megdrágult 20 leivel. A fehér benzin ára 8.40 lei, a kék benziné 8.90 lei.

NICI O REGULA FARA EXCEPTIE.

— Spuneai că de regulă nu bei şi de o săptămână eşti în fiecare seară beat.

— De regulă nu beau. Fac însă în fiecare seară câte o mică excepţie.

— Adóügynököknek nem szabad fizetni. Az összes pénzügyigazgatóságok rendelkezést kaptak, amelynek értelmében az adóügynököknél tilos fizetést eszközölni. A pénzügyigazgatóság kizárólag azokat az összegeket ismeri el, amelyeket a pénztárnál fizettek be. Természetesen a pénztárnál eszközölt fizetésekből szabályszerű nyugtát adnak a feleknek.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Revunierei Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că coizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága az uton közli a tagjait, hogy a halálozási járulékok a következő sorsszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban változatlanul 792 sorsszámig esedékes a fizetés.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 875 sorsszámig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor oari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în întregul lor precum, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decede, a între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közel elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) csoportban 857. Ioan Wojtek János.

In Grupa B) csoportban 875. Ernst Ternai Ernő.